

De Landeigenaar

92

IN VLAANDEREN

Driemaandelijks ledenblad van Landelijk Vlaanderen
juni/juli/augustus 2021

Word **NU** lid van
Landelijk Vlaanderen!
WWW.LANDELIJK.VLAANDEREN

- Recht van voorkoop
- Beleidsaanbevelingen voor privaat natuurbeheer

DOSSIER

- Boscompensatie in concurrentie met bosuitbreiding

Landelijk Vlaanderen

Voor duurzame landbouw

Laten we samen meerwaarde creëren
op uw landbouwgronden
+32 (0) 10 232 904

AGRILAND

Pasteurlaan 23
1300 Waver

Volg ons op

Lionel le Hardy
de Beaulieu
BIV 102 811

Charles Lambrechts
BIV 511 473

COUNTRY ESTATES

Chateau de Vault
Saint-Julien-de-Civry, Zuid-Bourgogne
www.chateaudevaulx.com

Advies en aankoop
opgevolgd door
Country Estates

Hulp nodig bij het inschatten, aan- of verkoop
van landbouwgrond, bos, natuur, prestige-eigendom
of een karaktervolle woning?

Wij staan voor u klaar!

+32 2 640 00 61 - info@country-estates.be
Koloniënstraat, 11 (C/O Regus) - 1000 Brussel
www.country-estates.be

Inhoudsopgave

- 04 Woord van de voorzitter
- 05 Uit de Wetstraat
- 07 Concurrentie tussen boscompensatie en subsidie bosuitbreiding vertraagt de bosteller
- 09 Recht van voorkoop
- 13 Landgoed in de kijker: Het kasteeldomein van Printhaghen
- 19 Uitkijken naar de nieuwe lading SBP's
- 24 Panelen voor landeigenaars vanaf nu verkrijgbaar bij Landelijk Vlaanderen
- 26 Soort in de kijker
- 29 Een Europese Bosstrategie voor 2030
- 33 Beleidsaanbevelingen voor privaat natuurbeheer
- 36 Over poelen en vennetjes
- 39 Natuurrapport 2020: bilan van een decennium werken aan biodiversiteit
- 42 Nieuwsflash
- 44 Resultaten bevraging nieuwe projectsubsidies soorten
- 45 Gezamenlijke verklaring bosbouworganisaties

Redactieteam

Ute De Meyer
Projectcoördinator Particulier
Bosbeheer,
Aanspreekpunt Privaat Beheer –
Natuur en Bos

Valérie Vandenabeele
Sr. Project Manager Natura 2000
& Policy Officer, Aanspreekpunt
Privaat Beheer – Natuur en Bos &
Hubertus Vereniging Vlaanderen

Alec van Havre
Bestuurder Landelijk Vlaanderen
& Aanspreekpunt Privaat Beheer
– Natuur en Bos

Jurgen Tack
Algemeen directeur, Landelijk
Vlaanderen & Aanspreekpunt
Privaat Beheer – Natuur en Bos

Colofon

De Landeigenaar in Vlaanderen is een uitgave van Landelijk Vlaanderen vzw
Trierstraat 67 - 1040 Brussel - Tel. 02 217 27 40

info@landelijk.vlaanderen - www.landelijk.vlaanderen

Hoofdredacteur en verantwoordelijke uitgever:

Jurgen Tack, jurgen.tack@landelijk.vlaanderen

Realisatie en eindredactie: Valérie Vandenabeele, redactie@landelijk.vlaanderen

Vormgeving: Gert Bogaerts

Advertenties: redactie@landelijk.vlaanderen

© Landelijk Vlaanderen vzw

www.facebook.com/landelijkvlaanderen

twitter.com/LandelijkVla

Landelijk Vlaanderen
vzw is lid van de
Koninklijke Belgische
Bosbouwmaatschappij

Landelijk Vlaanderen
vzw is lid van European
Landowners Organization

Landelijk Vlaanderen vzw en
Historische Woonsteden vzw
zijn stichtend lid van Aanspreekpunt
Privaat Beheer – Erfgoed

Landelijk Vlaanderen vzw en
de Koepel der Bosgroepen vzw
zijn stichtend lid van Aanspreekpunt
Privaat Beheer – Natuur en Bos

Voorwoord

Christophe Lenaerts, voorzitter

Woord van de voorzitter

Beste leden en sympathisanten,

Antiaanbakpannen, cosmetica, textiel, brandblusschuim, schoonmaakmiddelen en smeermiddelen zijn niet meteen de onderwerpen die we linken aan grondbezit in Vlaanderen. En toch blijken deze producten een onvoorstelbare impact te gaan hebben op het grondgebruik en op de grondwaarde van heel wat particuliere gronden. Elk van de hiervoor vermelde producten bevat immers PFOS, een perfluorooctaansulfonzuur of een perfluorverbinding, een chemische stof om producten water-, vet- en vuilafstotend te maken. Bovendien is de stof bestand tegen hoge temperaturen. Een ideale basisgrondstof voor heel wat producten. Het grote probleem van deze synthetische chemische stof, die niet van nature voorkomt, is dat ze niet of zeer traag afbreekbaar is. Wanneer de EU in 2006 het gebruik van heel wat chemische stoffen aan banden legt, staat ook PFOS op de lijst. De

toegelaten concentraties worden, vanuit het voorzichtigheidsprincipe, heel sterk naar beneden bijgestuurd. Van het ene op het andere ogenblik worden tal van gronden in Vlaanderen als (sterk) vervuild gezien.

Een probleem voor wie de grond bewerkt: landbouwers in de getroffen streken (want de vervuiling wordt niet enkel vastgesteld in de buurt van het bedrijf 3M in Zwijndrecht maar ook elders in Vlaanderen) hebben daarbij heel wat media-aandacht gekregen. Veel minder in het nieuws zijn evenwel de effecten voor de eigenaar van de grond die van de ene op de andere dag een serieus waardeverlies moet incasseren. Vanuit Landelijk Vlaanderen vragen we dan ook een faire vergoeding en/of afdoende oplossingen voor de eigenaars van door PFOS-vervuilde gronden. Meer nog: we roepen onze leden, met gronden in de getroffen gebieden, op om proactief actie te nemen. Met Landelijk Vlaanderen bekijken we, samen met advo-

caat Stijn Verbist, de mogelijkheid om onze leden hier zo goed mogelijk in bij te staan. Wenst ook u aan te sluiten bij een gemeenschappelijke juridische actie, samen met andere getroffen eigenaars, neem dan zeker contact met het secretariaat van Landelijk Vlaanderen.

Dat de PFOS-verontreiniging ook het politieke niveau niet onberoerd laat, blijkt uit de oprichting van een expertencommissie die zich boog over de vraag of er door de Oosterweelwerken een bijkomend risico op verdere verontreiniging bestaat. Op 14 juli 2021 stelde Vlaams minister Lydia Peeters samen met de opdrachthouder voor de aanpak van de PFS-problematiek hun rapport voor. Naast een aantal aanbevelingen stelt het rapport vast dat Lantis in vrijwel alle operaties goede praktijken en beste beschikbare technieken hanteert. Ze doen dat met veel aandacht voor de verontreinigde gronden. Maar er zijn ook een aantal aspecten voor verbetering vatbaar. De commissie grondverzet vraagt om verdere optimalisatie van bepaalde processen en het consequent doortrekken van werklijnen die ze voor zichzelf hadden uitgezet.

Intussen werd ook een parlementaire onderzoekscommissie opgericht om de vervuiling onder de loep te nemen. In de commissie zullen 15 parlementsleden zitten. Dat is zo afgesproken door het Uitgebreid Bureau van het Vlaams Parlement. N-VA krijgt vijf leden, Vlaams Belang drie, twee voor CD&V, twee voor Open VLD, en Groen en Vooruit mogen elk één iemand afvaardigen. Nadat PVDA zich hevig roerde kunnen ze als toegevoegd lid deelnemen aan de vergaderingen van de commissie zonder te mogen stemmen. De voorzitter is Hannes Anaf (Vooruit). Ik roep hem graag op om de eigenaar van de vervuilde grond niet uit het oog te verliezen.

Christophe Lenaerts
Voorzitter Landelijk Vlaanderen

Uit de Wetstraat

Uit de Wetstraat

Auteur: Jurgen Tack

Herziening van de pachtwet

Op donderdag 15 juli organiseerde de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid van het Vlaamse Parlement een hoorzitting rond de te vernieuwen pachtwetgeving. Het gaf de mogelijkheid aan tal van middenveldorganisaties, inclusief Landelijk Vlaanderen, om hun visie op de huidige en toekomstige pachtwetgeving mee te geven aan de parlementsleden die lid zijn van de Commissie. Maar ook de parlementsleden van de verschillende politieke partijen lieten even in hun kaarten krijgen. We sommen de verschillende standpunten even voor u op.

Boerenbond vertrekt vanuit 4 centrale doelstellingen:

- Toegang tot grond: er moeten meer gronden beschikbaar komen voor actieve landbouwers.
- (Fiscale) maatregelen die eigenaars sti-

muleren om gronden voor een lange periode te verpachten. Eerder dan het betalen van een faire pachtprijs hoopt men dat de te lage pachtprizen gecompenseerd kunnen worden door fiscale maatregelen. Dit heeft evenwel een directe impact op de overheidsfinanciën, een impact die niet door alle meerderheidspartijen sterk gesmaakt wordt.

- Aanpassingen in de pachtwetgeving moeten leiden tot win-winsituaties voor zowel eigenaars al verpachters.
- Behoud van teeltvrijheid en vrijheid van exploitatie.

Boerenbond wil daarbij een dubbele aanpak met pachtcontracten en fiscale stimuli voor nieuwe 'klassieke schriftelijke pachtcontracten met lange duur en een lange eerste pachtperiode enerzijds en alternatieve 'geliberaliseerde' contracten met een vaste duur

van 18 jaar, waarop de overige bepalingen van de Pachtwet niet van toepassing zijn (behoudens teeltvrijheid) maar die niet kunnen genieten van fiscale stimuli anderzijds.

Het Algemeen Boerensyndicaat (ABS) wil niet raken aan de fundamenteën van de pachtwet al kan wel gepraat worden over bijstellingen. Ook hier de vraag voor voldoende lange pachtperiodes en een uitbreiding van de fiscale stimuli. ABS is bereid het systeem van seizoenspacht bij landbouwers met rustpensioen te herbekijken. Het behoud van teeltkeuze en vrijheid van uitbating is ook voor ABS een absolute noodzaak. ABS wil generatiewissels gaan stimuleren en wil de paardenhouderij volledig uit de pachtwet houden.

Voor Landelijk Vlaanderen werden de standpunten verwoord door Philippe Casier, onze erevoorzitter. Landelijk Vlaanderen heeft voor de politieke partijen een uitgebreide nota voorbereid met veel aandacht voor:

- Transparantie: de noodzaak om over geschreven pachtcontracten te beschikken met een plaatsbeschrijving en een logboek met eenvoudige informatie over het gebruik door derden. De betaling van de pachtprijs en de communicatie over het pachtcontract dienen te geschieden met moderne hedendaagse technologie (overschrijvingen, gebruik van e-mail, ...);
- De duur van het pachtcontract dient bepaald te worden in het contract: hierbij moet bewaakt worden dat de pacht niet leidt tot een eindeloze overdracht van gronden aan de pachter. Opzeg voor eigen landbouwgebruik moet doorgetrokken worden naar zelfrealisatie van natuurdoelstellingen in niet-agrarische gebieden en ook een opzeg voor verkoop moet op bepaalde ogenblikken mogelijk zijn. Wanneer nodig moet de vrederechter kunnen tussenkomen.
- Naast de gewone pacht, de loopbaanpacht (aan te vullen met een pacht einde

Afbeelding van Jurgen van Pachtwet

- loopbaan) en een erfpacht moet een pacht van korte duur om specifieke omstandigheden op te vangen mogelijk zijn;
- Het pensioenboeren moet worden vermeden.
 - De teeltvrijheid kan behouden worden, maar er moeten ook clausules afgesproken kunnen worden rond landschapsbeheer en bijkomende maatregelen in specifieke gevallen (gezamenlijke verplichtingen, gebiedsacties, gronden in niet agrarische bestemmingen, het beheer van beschermde erfgoedelementen).
 - Bij het einde van de pachtperiode moet er kunnen afgerekend worden voor meer- en minwaarden.
 - Er moet ruimte gelaten worden voor snel veranderende landbouwevoluties.
 - De pachtprijs dient gebaseerd te zijn op een objectieve harmonisering van de huidige zeer uiteenlopende pacht-prijzen, waarbij we de onderhandeling in de pachtprizencommissie behouden maar volgens regels zoals bij sociale loonakkoorden en waarbij de pachtprijs verhoogd moet kunnen worden met vaste coëfficiënten volgens de ruimtelijke bestemming en de duur van de pacht.
 - De regelgeving moet eenvoudig, modern en open van aard zijn.

Ook het notariaat kreeg de mogelijkheid de zwaktes van de huidige pachtwetgeving toe te lichten terwijl een gespecialiseerde advocate toelichting gaf bij de herziening van de Waalse pachtwetgeving in 2020.

In zijn algemeenheid zien we dat er tal van punten zijn waar er tussen de verschillende betrokken partijen eensgezindheid is, anderzijds zijn er ook nog heel wat hete hangijzers.

Tijdens de hoorzitting kregen we ook een eerste kijk op de standpunten van de verschillende politieke partijen.

De NVA-standpunten kwamen al uitgebreid aan bod in onze vorige landeigenaar. We geven hierbij graag even een kort overzicht van de standpunten van de andere partijen:

- CD&V legt de nadruk op de krachtlijnen van het regeerakkoord. Veel verder dan dat wil men niet gaan. Wel is men de mening toegedaan dat een gepensioneerd pachter eenvoudiger zijn opzeg moet kunnen krijgen mits de mestregeling hier ook rekening mee houdt.

CD&V wil de vertuining tegengaan door een afzonderlijke regeling te treffen voor eigenaars die over een klein landbouwareaal beschikken (max. 1,5 ha). CD&V koppelt de stijging van de pachtprijs aan indexerende, landbouwrendabiliteit en waardevermindering van de grond. Ook wil men meer duidelijkheid over de berekening van de vergoeding aan het einde van de pacht.

- Voor Open VLD moet de hervorming van de pachtwet gekoppeld worden aan een bredere discussie over de toekomst van onze landbouw. Zo wil Open VLD een pacht van kortere duur bespreekbaar maken. Ook wil men de bestaande achterpoortjes sluiten, waaronder seizoenspacht op gronden gepacht door een gepensioneerd landbouwer. De teeltvrijheid is absoluut voor Open VLD. Voorwaarden opleggen op het vlak van ecologie kan niet voor hen.
- Vlaams Belang wil ook goede landbouwpraktijken laten opnemen in het pachtcontract. Wanneer deze niet worden gerespecteerd moet de grond makkelijker kunnen verpacht worden aan een andere pachter met meer nobele doelstellingen. Vlaams Belang wil alle pachtcontracten laten registreren, ook deze die momenteel mondeling werden afgesloten.
- Vooruit wil het wijzigen van de pachtregeling, net als Open VLD, koppelen aan een discussie over de toekomst van het landbouwbeleid in Vlaanderen. Hierbij moeten duidelijke keuzes gemaakt worden op het vlak van bodem, klimaat en biolandbouw. Gemeentes en OCMW's moeten ook een keuze kunnen maken voor een bepaalde teelttechniek of een bepaalde teeltkeuze als voorwaarde voor de verpachting.
- Voor Groen is het belangrijk dat pacht opnieuw het leidende principe wordt voor het gebruik van landbouwgronden door landbouwers maar beseft dat eigenaars dan niet het gevoel mogen hebben in een eeuwigdurende pacht te stappen. Ook voor jonge beginnende boeren is dit van groot belang. Voor Groen moet er een omgekeerde bewijslast komen voor pensioenboeren. Aan hen om aan te tonen dat ze nog boer zijn. Laten ze het bedrijf over aan een opvolger dan moet dit de start van een nieuw pachtcontract zijn. Voor Groen moeten kwaliteitsindicatoren een plaats krijgen in het pachtcontract. Men denkt dan aan de landschappelijke invulling, de bodemkwaliteit en de biodiversiteit. Een plaatsbeschrijving zoals gevraagd door Landelijk Vlaanderen

Vlaams regeerakkoord 2019-2024

We bevorderen de toegang tot landbouwgrond door de pachtwetgeving te hervormen waarbij:

- nieuwe pachtcontracten schriftelijk opgesteld worden;
- er een billijk evenwicht komt tussen de rechten en plichten van de pachter en de verpachter;
- de mogelijkheid ingevoerd wordt om pachtcontracten te sluiten voor een vaste termijn van een veelvoud van 9 jaar;
- de wet gender- en samenlevingsneutraal wordt gemaakt;
- het mogelijk moet zijn dat verpachters randvoorwaarden opleggen inzake het aanbrengen van al dan niet vergunningsplichtige infrastructuurwerken (bv. drainage, ophoging, ...);
- en waarbij de pachter teeltvrijheid en vrije keuze van teelttechniek wordt gegarandeerd.

dient een basisvoorwaarde te zijn. De teeltkeuze moet voor Groen niet louter een beslissing zijn van de pachter. Ook de verpachter dient hier een stem in te hebben. Voor Groen zijn schriftelijke overeenkomsten met de nodige transparantie een noodzaak. Maar dit wordt door alle partijen in min of meerdere mate gevolgd.

Het laatste woord over de herziening van de pachtwetgeving is nog niet gezegd. Vanuit Landelijk Vlaanderen blijven we de belangen van de private eigenaar bewaken.

Wil u graag zelf de hoorzitting bekijken? Dat kan via volgende link: <https://www.vlaamsparlament.be/commissies/commissievergaderingen/1541330>

Bos

Concurrentie tussen boscompensatie en subsidie bosuitbreiding vertraagt de bosteller

Auteur: Ute De Meyer

Het APB-NB heeft vernomen via de Minaraad dat de wetgeving over boscompensatie herzien wordt. Private bosteigenaars, vaak in samenwerking met De Bosgroepen, realiseren naast de Vlaamse overheid de meeste boscompensaties. Omdat de wijzigingen dus een grote impact zullen hebben op private eigenaars, is de interne Beleidsgroep in de pen gekropen. De nota is op 30 juli bezorgd aan het Kabinet van minister Demir in de hoop betrokken te worden bij de herziening. Want enkel op die manier kunnen we samen tot een goed werkend systeem komen dat gedragen wordt door de uitvoerders.

In deze nota lichten we verschillende problematieken toe die verbonden zijn met de boscompensatie enerzijds en bosuitbreiding anderzijds.

Definitie boscompensatie, bosuitbreiding en herbebossing

Wanneer een vergunningsaanvraag ingediend wordt om te ontbossen¹, moet de aanvrager tegelijkertijd een boscompensatievoorstel indienen. Deze boscompensatieplicht, die als voorwaarde geldt bij een ontbossingsdossier, kan zowel in natura (zelf opnieuw ergens bebossen of door een derde), financieel (met de getarifeerde bosbehoudsbijdrage te betalen dat terecht komt in een fonds) of met een combinatie van beide opties nagekomen worden. Indien de bebossing door een derde gebeurt, wordt tussen de 2 partijen een prijs overeengekomen (die de waarde en de aanplant samen dekt). De bosbehoudsbijdrage (uit het fonds) wordt gebruikt door ANB om de subsidies deels te financieren.

Bij een bebossing buiten die compensatie spreekt men van **bosuitbreiding** waarbij subsidies van de overheid voorhanden zijn.

Bij het kappen van bestanden en terug aanplanten spreekt men van **herbebossing** (met eventueel subsidie voor de aanplant).

Problematiek

Balans vergunde ontbossingen en boscompensaties

Uit de cijfers van Natuur en Bos van de Vlaamse overheid blijkt dat er tussen 2000 en 2019 zo'n 4.500 ha bos gekapt is en slechts 3.000 ha ervan gecompenseerd werd. Er is met andere woorden vandaag de dag zo'n 1.500 ha bos verdwenen in Vlaanderen. Dit getal is het resultaat van historisch gegroeide tekortkomingen van ontbossingen die niet gecompenseerd zijn geweest in natura door de ontbosser of door aanplant via het Boscompensatiefonds. Daardoor zijn de huidige 'nieuwe bebossingen' eigenlijk geen netto bosuitbreidingen, maar compenseren zij nog voor de historisch gegroeide tekortkomingen.

We veronderstellen dat het actueel geschetste beeld over de bosindex eigenlijk niet correct is. Door jarenlang gebrekkige inschattingen (gaande van Natuur en Bos, gemeenten, experts...), onvolmaakte opvolging en handhaving, het niet-compenseren van ontbossingen in reservaten voor een 'betere natuur' en illegale ontbossingen, is er veel meer dan netto 1.500 ha bos in Vlaanderen verdwenen sinds 2000. (Zie www.privaatbeheer.be/natuur-en-bosbeheer/concrete-instrumenten-ter-realiseren-van-bosuitbreiding/ voor meer detail.)

Wellicht is ook via spontane of niet-geregistreerde bebossingen, bos bijgekomen. Heel wat particulieren planten immers zelf bossen zonder enige tegemoetkoming of ondersteuning.

Bosbehoudsbijdrage en andere subsidies voor bebossing

Wanneer private eigenaars hun eigen percelen willen bebossen kunnen ze op verschillende manieren financiële ondersteuning krijgen.

We stellen echter vast dat veel eigenaars niet in aanmerking komen voor de hoogste subsidie bebossing omdat ze niet aan de voorwaarden voldoen.

Ofwel via de weg subsidies van de Vlaamse overheid:

- 25.000 €/ha subsidie bebossing in een pakket maar verdeeld per analogie
 - € 19.600 voor grondwaardeverlies
 - € 5.400 voor de aanplantkosten
- 19.600 €/ha subsidie bebossing bij natuurlijke verbossing
 - € 19.600 (eigenlijk is dit een subsidie voor het grondwaardeverlies aangezien er geen aanplantkosten zijn bij natuurlijke verbossing)

¹ Er wordt een ander gebruik gegeven aan de grond, het bos blijft niet langer bos al blijft de basis de ruimtelijke bestemming.

Afbeelding van Jeroen van Pelt

- 5.400 €/ha subsidie bebossing op gronden indien:
 - Verworven via subsidie of projectoproep OF
 - Waarvoor subsidie grondwaardeverlies werd ontvangen
 - Gelegen in AG in ruime zin met oppervlakte tussen 0,25 en 0,50 ha én aansluitend bij bestaand bos.
- 3.500 €/ha subsidie bebossing voor percelen gelegen in HAG of AG in RUP
 - Er is geen vergoeding voor grondwaardeverlies voorzien. Enkel een kapitaal-schade wanneer er een RUP komt om de bestemming te wijzigen.

Ofwel via de markt van de boscompensatie in natura die ongeveer:

- 36.600 €/ha (afhankelijk van vraag en aanbod)

Naast de financiële factor, zijn de voorwaarden die gekoppeld zijn aan de subsidies van de Vlaamse overheid (oppervlakte, opmaak NBP, 2 jaar niet in professioneel landbouwgebruik...) belemmerend zodat geïnteresseerde bebosser voor boscompensatie in natura kiezen. Doordat er momenteel grote werken zijn (ring van Brussel, Oosterweelverbinding...), zitten de bedragen voor deze boscompensatie in stijgende lijn en kunnen er veel ontbossingsdossiers gekoppeld worden aan kandidaten-bebosser. De markt van vraag en aanbod bepaalt immers de prijs van de overeenkomst tussen ontbosser en bebosser. Ook indien er geen te compenseren ontbossingen zijn, stellen we vast dat eigenaars hier geduldig op wachten i.p.v. een subsidie voor bebossing van de Vlaamse overheid aan te vragen. De traag groeiende cijfers op de bosteller zijn hiervan de getuige.

Daarnaast zien we bij compensatiebebossingen dat men enerzijds pas mag planten als de vergunning van de ontbosser definitief afgeleverd is, anderzijds moet dit verplicht binnen de 2 jaar gebeuren wanneer de vergunning is afgeleverd. Dit bemoeilijkt het bebossingsproces onnodig voor verschillende redenen.

- Men kan het moment van de aanplanting niet plannen.
- Grotere bebossingen die opgenomen werden in verschillende dossiers, moeten beplant worden in verschillende fasen, wat efficiënt noch werkbaar is. Plantacties worden erg moeilijk in te plannen.
- Daarnaast speelt ook het gegeven dat men zo de hoognodige beplantingen jarenlang uitstelt. In de wachtperiode kunnen ook andere ideeën of wensen ontstaan bij de bebosser, die dan geen wijzigingen meer kan inbrengen aan het oorspronkelijke beplantingsplan.

Het gebruik van populier bij compensatiedossiers wordt slechts toegestaan door Natuur en Bos wanneer de compensatiefactor > 1 is. Wanneer er gecompenseerd wordt op leemgrond die in landbouwgebruik was, zou populier de voorkeur moeten genieten (ten minste bij een eerste aanplant om op termijn goed bos te hebben - zie studie INBO), en dit onafhankelijk van de compensatiefactor.

Conclusies

1. Er is een **artificiële concurrentie** tussen de bosbehoudsbijdrage enerzijds en de subsidies voor bosuitbreiding anderzijds. Beide systemen financieren hetzelfde doel, namelijk bos aanplanten. Noch voor de uitvoering, noch voor de bebosser en noch voor de burger maakt het een verschil uit of de bebossing gefinancierd

is met de bosbehoudsbijdrage of met subsidies van de Vlaamse overheid. Het enige wat telt, is dat er meer bos bijkomt dan er verdwijnt. En laat nu net het laatste zijn waar we in Vlaanderen nog niet aan toe zijn (zie vorige paragraaf 'Balans vergunde ontbossingen en boscompensaties'). Het is daarom ook oneerlijk naar de bebosser toe om met 2 maten te meten. We zijn ervan overtuigd dat er concurrentie zal blijven optreden zolang beide systemen niet op elkaar zijn afgestemd.

2. Ondanks de verhoogde subsidie bebossing blijft het aantal nieuw gerealiseerde bossen aan de lage kant. De **knelpunten** op het terrein blijven namelijk verhinderen dat er niet meer bosuitbreiding plaatsvindt. We zijn van mening dat de vooropgestelde 4.000 ha bos niet gehaald zullen worden als de knelpunten niet aangepakt worden. We vragen de minister met hoogdringendheid om hier werk van te maken zodat we samen meer bomen in de grond kunnen steken.
3. Momenteel geldt er geen herplantplicht voor ontbossingen in het kader van het realiseren van Europese open natuurdoelstellingen. Doordat ontbossingen leiden tot een verlies aan koolstofopslag, gezien de huidige maatschappelijke context en de te realiseren bosuitbreiding, is dit niet meer te verantwoorden. Zo heeft Nederland in hun Bossenstrategie 2030 besloten om zulke ontbossingen met terugwerkende kracht (vanaf 1 januari 2017) volledig te compenseren met bosaanleg. Ook in toekomst zal er gecompenseerd moeten worden.

Natuur

Recht van voorkoop

Auteur: Jurgen Tack

De Vlaamse regering kan zijn recht op voorkoop voor het verwerven van natuurgebieden uitoefenen in: gebieden die horen tot het VEN, met uitzondering van woongebieden, industriegebieden, ... de natuurreservaten en hun uitbreidingszone en de bosuitbreidingsgebieden gelegen binnen de groen- en bosgebieden en alle andere vergelijkbare groene bestemmingen. een door de Vlaamse regering afgebakende perimeter binnen de groen- en bosgebieden en alle andere vergelijkbare groene bestemmingen gelegen in gebieden die deel uitmaken van het IVON de afbakening van een natuurinrichtingsproject. Ook erkende terreinbeherende natuurverenigingen hebben een recht van voorkoop voor het verwerven (of uitbreiden) van erkende natuurreservaten die zij huren of in erfpacht hebben. Dit recht van voorkoop is steeds ondergeschikt aan het recht van voorkoop van de Vlaamse regering en geldt in dezelfde gebieden waar de Vlaamse regering haar recht van voorkoop kan uitoefenen. Het recht van voorkoop geldt niet indien de verkoop plaatsvindt aan een rechtstreeks familielid van de verkoper (echtgenoot, kinderen, schoonkinderen) voor zover de grond niet binnen de twee jaar terug verkocht wordt of indien de koper lid is van een erkende bosgroep voor zover de erkenning geldt voor de te verkopen percelen.

Een grondeigenaar mag zijn onroerend goed slechts verkopen nadat de Vlaamse regering de kans heeft gekregen om haar voorkooprecht te gebruiken. Zonder tussenkomst van een notaris (onderhandse verkoop) heeft de Vlaamse regering 60 dagen de tijd om het gebied aan te kopen tegen de voorwaarden gesteld door de verkoper, als de VLM niet akkoord gaat met de voorwaarden mag de grond niet verkocht worden aan een lagere prijs aan iemand anders zonder toestemming van de Vlaamse regering. Bij een openbare verkoop moet de VLM 30 dagen op voorhand de plaats, de dag en het uur van deze openbare verkoop kennen. Nadat iedereen de kans heeft gekregen om te bieden, zal de notaris vragen of de Vlaamse regering haar recht van voorkoop wil uitoefenen tegen dezelfde prijs als de hoogste bieder. Als de vertegenwoordiger van de Vlaamse regering akkoord gaat is de verkoop definitief, zoniet zal de hoogste bieder de grond kunnen kopen. (Bron: <https://www.ecopedia.be/encyclopedie/recht-van-voorkoop>).

Hoe kan u als private eigenaar gronden aankopen die bezwaard zijn met een recht van voorkoop?

Wenst u gronden aan te kopen die gelegen zijn in een zone die valt onder artikel 37, §1, 1°, 2° of 6° van het Natuurdecreet en het recht van voorkoop is er van toepassing?

Artikel 37. (17/07/2014- ...)

§ 1. De Vlaamse grondenbank heeft het recht van voorkoop bij verkoop van onroerende goederen :

1° in het VEN, met uitzondering van de onroerende goederen uitgesloten door de Vlaamse Regering;

Afbeelding van Albrecht Peeters van Pixabay

2° binnen de groen- en bosgebieden en de bosuitbreidingsgebieden en de met al deze gebieden vergelijkbare bestemmingsgebieden, aangewezen op de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening, gelegen binnen de speciale beschermingszones;

...

6° in een zoekzone afgebakend conform artikel 50septies, § 4, eerste lid, ongeacht de planologische bestemming in de goedgekeurde plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen. Van zodra een dergelijke zoekzone is afgebakend wordt het voorkeepsrecht dat conform punt 2° bestaat, opgeheven binnen de speciale beschermingszone of -zones in kwestie.

Een dergelijke aankoop kan zonder dat het voorkeepsrecht wordt uitgeoefend door de grondenbank onder de strikte voorwaarde dat u als toekomstige eigenaar de beoogde natuur- of bosdoelstellingen zelf gaat realiseren. Is dat bij u het geval, dan kan u instappen op een van volgende procedures:

1. U heeft reeds een koopcompromis getekend

(deze procedure kan door iedereen gevolgd worden)

U wil de aangekochte gronden inzetten om te bebossen:

- U vult het contract 'Overeenkomst zelfrealisatie Bos model 1' in (de in het geel aangeduide delen en de tabel in de bijlage). U vindt dit contract op de webiste van Landelijk Vlaanderen.
- De kadastrale percelen dient u aan te geven met de naam van de gemeente met hun bijhorende CaPaKey-code,; voorbeeld: Berlare 42022A0374/02E000; de juiste schrijfwijze van de kadastrale percelen kan u terugvinden op Geopunt Vlaanderen, rechts op het scherm, onder 'Kaarten en plaatsen' Basiskaart – GRB: administratief perceel aanvinken; u klikt op het perceel en klikt op de link naar het administratief perceel. U krijgt nu de nodige gegevens.

- In de tabel in bijlage dient u de te realiseren bosdoelen aan te duiden: ANB geeft de voorkeur aan inheems gemengd loofhout, maar populier met een onderbegroeiing van inheems gemengd loofhout kan overwogen worden.

U wil de aangekochte gronden inzetten om natuurdoelstellingen te realiseren:

- U vult het contract 'Overeenkomst zelfrealisatie IHD model 1' in (de in het geel aangeduide delen en de tabel in de bijlage). U vindt dit contract op de webiste van Landelijk Vlaanderen.
- De kadastrale percelen dient u aan te geven met de naam van de gemeente met hun bijhorende CaPaKey-code,; voorbeeld: Berlare 42022A0374/02E000; de juiste schrijfwijze van de kadastrale percelen kan u terugvinden op Geopunt Vlaanderen, rechts op het scherm, onder 'Kaarten en plaatsen' Basiskaart – GRB: administratief perceel aanvinken; u klikt op het perceel en klikt op de link naar het administratief perceel. U krijgt nu de nodige gegevens.
- In de tabel in bijlage dient u de te realiseren instandhoudingsdoelstellingen aan te geven indien gelegen in SBZ: de SBZ kunnen geraadpleegd worden via Geopunt Vlaanderen. Rechts op het scherm, onder 'Kaarten en plaatsen': 'natuur en milieu' aanklikken, vervolgens 'natuur' aanklikken, dan kunnen de vogelrichtlijngebieden en de habitatrichtlijngebieden aangevinkt worden, zodat ze zichtbaar worden in het geoloket.
- De instandhoudingsdoelstellingen kan u raadplegen op <https://www.natura2000.vlaanderen.be/publicaties>; u kan dan een keuze maken uit de instandhoudingsdoelstellingen (één of meerdere) in de regio waar u wenst aan te kopen

U kan met het ingevulde document rechtstreeks terecht bij het Agentschap voor Natuur en Bos. We geven u evenwel de raad om het ondertekende document over te maken aan Landelijk Vlaanderen. We kijken dan de correctheid van het document na en volgen het dossier voor u op.

2. U heeft nog geen koopcompromis getekend en wenst eerst zekerheid te hebben dat het ANB zijn voorkooprecht niet zal inzetten

(deze procedure kan u enkel volgen met bemiddeling van Landelijk Vlaanderen)

U wil de aangekochte gronden inzetten om te bebossen:

- U vult het contract 'Overeenkomst zelfrealisatie Bos model 2' in (de in het geel aangeduide delen en de tabel in de bijlage). U vindt dit contract op de webiste van Landelijk Vlaanderen.
- De kadastrale percelen dient u aan te geven met de naam van de gemeente met hun bijhorende CaPaKey-code, voorbeeld: Berlare 42022A0374/02E000; de juiste schrijfwijze van de kadastrale percelen kan u terugvinden op Geopunt Vlaanderen, rechts op het scherm, onder 'Kaarten en plaatsen' Basiskaart – GRB: administratief perceel aanvinken; u klikt op het perceel en klikt op de link naar het administratief perceel. U krijgt nu de nodige gegevens.
- In de tabel in bijlage dient u de te realiseren bosdoelen aan te duiden: ANB geeft de voorkeur aan inheems gemengd loofhout maar populier met een onderbegroeiing van inheems gemengd loofhout kan overwogen worden.

U wil de aangekochte gronden inzetten om natuurdoelstellingen te realiseren:

- U vult het contract 'Overeenkomst zelfrealisatie IHD model 2' in (de in het geel aangeduide delen en de tabel in de bijlage). U vindt dit contract op de webiste van Landelijk Vlaanderen.
- De kadastrale percelen dient u aan te geven met de naam van de gemeente met hun bijhorende CaPaKey-code, voorbeeld: Berlare 42022A0374/02E000; de juiste schrijfwijze van de

kadastrale percelen kan u terugvinden op Geopunt Vlaanderen, rechts op het scherm, onder 'Kaarten en plaatsen' Basiskaart – GRB: administratief perceel aanvinken; u klikt op het perceel en klikt op de link naar het administratief perceel. U krijgt nu de nodige gegevens.

- In de tabel in bijlage dient u de te **realiseren instandhoudingsdoelstellingen aan te geven indien gelegen in SBZ**: de SBZ kunnen geraadpleegd worden via Geopunt Vlaanderen. Rechts op het scherm, onder 'Kaarten en plaatsen': 'natuur en milieu' aanklikken, vervolgens 'natuur' aanklikken, dan kunnen de vogelrichtlijngebieden en de habitatrichtlijngebieden aangevinkt worden, zodat ze zichtbaar worden in het geoloket.
- De instandhoudingsdoelstellingen kan u raadplegen op <https://www.natura2000.vlaanderen.be/publicaties>; u kan dan een keuze maken uit de instandhoudingsdoelstellingen (één of meerdere) in de regio waar u wenst aan te kopen.

U kan met het ingevulde document terecht bij Landelijk Vlaanderen (jurgen.tack@landelijk.vlaanderen). We kijken dan de correctheid van het document na en volgen het dossier voor u op.

Voor bijkomende inlichtingen en ondersteuning kan u terecht bij:

Landelijk Vlaanderen vzw, Triertsraat 67, 1040 Brussels
Jurgen Tack: jurgen.tack@landelijk.vlaanderen; +32 499 59 33 29

Industriële complexen
KMO-gebouwen
Logistieke ruimtes
Winkelcomplexen
Kantoren
Zwembaden

www.willynaessens.be

Landgoed in de kijker

Het kasteeldomein van Printhagen

Heropleving van een open landschap door zorgzaam erfgoed- en landbouwbeheer

Interview door Alec van Havre

In de open velden van Haspengouw, tussen Kortesseem en Wimmertingen, vormt de kasteelsite van Printhagen sinds de middeleeuwen een historische baken in het landschap. Dat dit beschermd geheel sinds een 10-tal jaren aan een nieuwe renaissance toe is, is de bijzondere verdienste van de familie Frank Tans, die een opmerkelijke restauratie van de historische gebouwen gerealiseerd heeft. Minder geweten is dat de familie evenzeer het omringend beschermd landschap haar aantrekkelijk karakter teruggeschonken heeft, met vele ingrepen die vanuit de landbouwactiviteit de biodiversiteit op het terrein herstellen. Over al deze aspecten gaan we graag in gesprek met Willy Tans Jr., die als landbouwer en beheerder van het landgoed sterk inzet op de synthese tussen landbouw en natuur en dit ter versterking van de agrarische activiteit in de toekomst.

WTjr: mijn liefde voor het landschap van Printhagen heeft veel te maken met mijn jonge jaren die ik hier doorgebracht heb. Mijn ouders waren wel geen landbouwers, maar vanuit hun zorg voor erfgoed groeide mijn interesse voor het omliggend landgebruik, het open landschap en de landbouw. Met deze aspecten hou ik mij nu bezig in het kader van ons professioneel landbouwbedrijf.

Ik ben 8 jaar geleden gestart met héél veel te observeren, want ik kwam niet uit een landbouwnest.

Elke praktijk kon dus met een frisse blik beschouwd worden, wat innovatie sterk in de hand werkt. Naast een klassiek parcours, heb ik ook een opleiding genoten aan de Royal Agricultural University van Cirencester (VK), die mij veel bijgebracht heeft, o.a. het bewustzijn dat landbouw en verantwoord landbeheer best hand in hand moeten gaan om de natuurlijke hulpbronnen op termijn niet uit te putten.

AvH: het domein van Printhagen gaat zeer ver terug in de geschiedenis van Haspengouw, kan u dat even belichten?

WTjr: ja, het is innig verweven met die van het graafschap Loon en het prinsbisdom Luik, waarvan het deel uitmaakte. Printhagen was sinds de middeleeuwen en tot aan de Franse Revolutie een vrije (allodiale) en hoge heerlijkheid, een kleine maar zelfstan-

dige entiteit met eigen regelgeving en rechtspraak. De heer van Printhagen had niet allen leenrechten, maar kon ook handelen als volle eigenaar. De oudste vermeldingen dateren uit de 13^e eeuw.

De naam zou komen van "printe" (prins of invloedrijk persoon) en "hagen" (omheinde heerlijke bezittingen).

Willem van Haasdal (circa 1193-1259) was de eerste heer van Printhagen. Zijn zoon Gerardus was in 1265 landcommandeur van de balije Biesen. De eerste commandeur en stichter van de Duitse Orde in Utrecht was Anthonis Ledersack van Printhagen (1231-1266), opgeleid in Alden Biesen. Drie eeuwen later, in 1558, verkoopt Raes van Printhagen de heerlijkheid aan Gerard van Cortenbach. Het kasteel komt dan achtereenvolgens in handen van de families van Blitterswijk (16e eeuw), van Rheede en de Lynden (17e eeuw), van Pietersheim en de Bormans van Hasselbroeck (18e eeuw), allen nauw verbonden met de geschiedenis van het Maasland.

In 1819 kocht de Luikenaar Felix Bouhaye, later burgemeester van Kortessum, het kasteel met de hoeve en de landerijen, die in zijn tijd meer dan 100 ha uitmaakten. Printhagen wordt na zijn dood langs vrouwelijke lijn overgeërfd. Het kasteel werd een buitenverblijf met lusttuin. De hoeve behield zijn agrarische functie en het grondbezit werd tegen het einde van de 19e eeuw meer dan verdubbeld. Dit zou zo blijven tot de laatste jaren van de 20e eeuw, wanneer het domein opgesplitst en verkocht werd. Mijn familie heeft eerst in 1996 het kasteel en park kunnen overnemen om er te wonen, dan de kasteelhoeve enkele jaren later, om daarna een deel van het grondbezit weer op te bouwen vanuit onze nieuwe interesse voor landbouw en landschapsbeheer.

AvH: de historische gebouwen waren het voorwerp van een opmerkelijke herwaardering. Kan u dit erfgoed beschrijven en hier even op ingaan?

Aquarel door Philippe de Corswarem (1759-1839)

WTjr: de historische site van kasteel (restauratie tussen 1998-2000), poort en hoeve hebben een grondige renovatie gekend tussen 2009 en 2012, met behulp van Agentschap Onroerend Erfgoed. In 1989 hadden reeds dringende onderhoudswerken aan de bedaking van het kasteel plaatsgevonden. 25 % van de restauratiewerken aan de hoeve (dak en gevels), werd betoelaagd door de Vlaamse Gemeenschap. De gemeente Kortessum en de provincie kwamen elk voor 7,5 % tussen in de restauratiekosten. In 2013 kwam daar nog een bijkomende premie van de Vlaamse Gemeenschap voor de restauratie van een schuur en het bakhuis gelegen aan de overkant van de kasteelhoeve.

Naast het kasteel bevat het gerestaureerd domein nu 3 schuren met een aantal nevengebouwen, een 3-tal grote paardenstallen en een dierenkeuken.

Tezamen met het beschermde landschap beheren wij dit geheel aan de hand van een onroerenderfgoedbeheersplan dat in 2019 goedgekeurd werd.

Van de oorspronkelijke middeleeuwse ligging bleef enkel de opperhof-neerhofstructuur bewaard. In 1369 werd op het domein een slotkapel gebouwd: het torentje, rechts van het poortgebouw, is hiervan een restant. Het vierkante torenvormig model van het kasteel kan ook mogelijk herinneren aan een vroegere verdedigingstoren (donjon), want het is eerder uitzonderlijk in de streek. Deze dominerende woontoren werd begin 17^e eeuw in Maaslandse renaissancestijl opgericht. Die bouwstijl herken je aan de speklagen uit Maastrichtersteen, ook mergel genoemd, alsook aan de typische hoekkettingen, hoekblokken en kloostervensters in dezelfde materie. Opvallend is het hoge en steile tentdak, bekroond met een zeshoekig torentje.

In de 18^e eeuw gebeurden er belangrijke classicistische verbouwingen. Omstreeks 1760 vervangt men de ramen van de gelijkvloerse en de eerste verdieping van het kasteel. Het interieur wordt een parel van Luikse rococo met stucwerk, trap en schouwen.

De kasteelhoevegebouwen dateren uit de 17^e, 18^e en 19^e eeuw en bevinden zich rond de binnenkoer. Dit complex van verschillende bouwvolumes heeft een U-vormig plan dat herinnert aan de eertijds omwalde site. De toegang wordt via een monumentaal poortgebouw verleend, dat geflankeerd wordt door een traptorentje en stallen aan beide zijden. Het poortgebouw en de traptoren hebben een duiventil, eertijds een teken van privilege.

De schuur, stallen en remise dateren uit de 18^e eeuw. In de eerste helft van de 19^e eeuw werden dwarse gebouwen toegevoegd op het kasteeldomein, waardoor opper- en neerhof van elkaar gescheiden werden. De buitengevels van de neerhofgebouwen vertonen een gesloten uitzicht en zijn alleen voorzien van verluchtingsopeningen. Rondom de hoeve en het kasteel liepen in die tijd grachten, die later gedempt werden. De grachten werden in 2020 grotendeels terug gereconstrueerd. De configuratie van de gebouwen van de kasteelhoeve is na 1837 eigenlijk nauwelijks gewijzigd.

AvH: uw landbouwactiviteit en interesse voor landschapsbeheer is gegroeid vanuit de kijk naar dit erfgoed en de beschermde omgeving. Wat moeten wij ons hierbij voorstellen?

WTjr: de aanleg en het onderhoud van hagen was hierbij een sterke drijfveer. Met de glimlach klinkt het bijna als een motto: hagen voor Printhege! Dit paste ook in de visie die we met het Regionaal Landschap Haspengouw en Voeren (RLHV) ontwikkeld hebben: de kale velden weer tot de rijkdom van het platteland omvormen. Vanaf het begin werd dus in de nodige machines geïnvesteerd om hagen efficiënt te onderhouden en werd dit een specialisatie van ons landbouwbedrijf.

Overheden stimuleren de aanplant van hagen, dus is ons verdienmodel hierop afgestemd.

Schaal is daarbij van belang, en hiervoor reiken we uit naar andere landbouwers en beheerders uit de streek die daar geen kennis of tijd voor hebben. Zo verzorgen we reeds 60 km aan hagen in de brede omgeving, hebben we alleen al op Printhege meer dan 10 km aangelegd en daar komen nog jaarlijks ongeveer 2 km bij.

Deze haagstructuren vormen goede natuurlijke afsluitingen. Het betreft meidoornhagen, die op verschillende hoogten geschooren worden, of gemengde hagen (meidoorn aangevuld met veldesdoorn, hondsroos ...) die breder kunnen uitzetten en een meer onregelmatig patroon of kleurenschakering vertonen. Naast de esthetiek hebben hagen vele voordelen: het tegenhouden van afval, bescherming tegen loslopende honden en predatoren, erosiebestrijding, het afhouden van nabijgelegen besproeiing, reproductie van kleine fauna, voedsel voor vogels, bloemen voor bestuivende insecten, enz. De hagen worden best tussen december en april onderhouden en niet overal elk jaar, zodat er verschillen in hoogte en breedte kunnen optreden, waarin vele diersoorten gedijen. Wanneer aan de voet van de hagen ook nog een grasstrook wordt aangehouden, dan vormt dit een habitat voor insecten en micro-organismen die nuttig zijn voor biologische bestrijding en verrijking van de bodem.

Om het omliggend landschap zijn aantrekkelijk karakter terug te geven, hebben we de laatste jaren een hele reeks dreven aangeplant op meer dan 3,5 km. Het betreft een dubbele lindendreef, 2 enkele lindes-

dreven, 5 eikendreven en verder een essen- en een populierendreef. Ook hebben we op drie plaatsen hoogstamboomgaarden aangelegd en op 2 percelen laagstamboomgaarden.

AvH: het eigenlijke landbouwgebruik lijkt ook een troef voor de ontwikkeling van het landschap. Hoe gaat dat in zijn werk?

WTjr: het open landschap rond Printhaghen was tot 10 jaar terug vooral getekend door monocultuur gericht op veeteelt. We kiezen nu voor veelzijdigheid en naast gewone maïs, cultiveren we dan ook afwisselend tarwe, graan, aardappelen, erwten, vlas, gerst, winter-tarwe, enz. En dit met een speciale aandacht voor de capaciteit van de bodem.

Beredeneerde afwisseling draagt veel bij tot de bodemrijkdom.

De bodembehandeling en de manier van ploegen heeft ook zijn belang. We proberen zoveel mogelijk te werken met directe inzaai-technieken. Dit is goed voor de koolstofopbouw en zorgt voor minder variatie in het onkruid. Dit laatste kan dan ook veel gericht bestreden worden. Het hele veld dient niet bespoten te worden en het land wordt niet uitgeput. De zaaidichtheid is uiteraard gelinkt aan de grondsoort. Wij zaaien ook met gebruik van een GPS en kunnen hierbij variabel te werk gaan. Onze gronden zijn hoofdzakelijk natte leem en natte zandleem met enkele drogere hoger gelegen zones.

Op een aantal lager gelegen percelen hebben wij miscanthus aan geplant. Ook deze aanplant heeft verschillende functies: biomassa voor schone energie en rustgebied voor diersoorten (de plant wordt 4 m hoog en één knol groeit uit tot ongeveer 1 m doorsnede). Vanaf 4 jaar wordt ca 15 ton droge stof/ha/jaar geoogst. De levensduur is ongeveer 20 jaar. Deze teelt heeft ook zijn nut als strooisel bv. in biologische kippenstallen. Dit strooisel absorbeert 15 keer meer dan normaal stro. De afname voor biomassa laat nog te wensen over. Het zou de moeite lonen om hiervoor een heus Limburgs of Vlaams circuit te voorzien om de productie te ondersteunen.

Op de velden proberen we zoveel mogelijk water aan te houden.

Algemeen dient zich een nieuwe tendens aan: minder oppompen om te verbruiken en strengere bemestingsnormen. De rijkdom van de grond zal opnieuw veel dichtter bij het waterbeheer aanleunen. Doorgaans worden rond landbouwpercelen de grachten zo diep mogelijk gegraven en zuiver gemaakt, om geen oppervlakte te verliezen en zo snel mogelijk het water af te voeren. De nieuwe uitdaging is echter om het juiste maar moeilijke evenwicht in de waterbalans te vinden. Het waterpeil moet zo beheerd worden dat in de grond zoveel mogelijk water op het juiste niveau voor de teelt beschikbaar blijft. Het onder water zetten of vernatten van minder vruchtbare percelen creëert een sponsfunctie naar andere rijkere percelen in de directe omgeving. De vochtigheid van de ondergrond deint immers uit. Daarom zijn minder diepe, en bredere grachten ook nuttig. Het niveau van het water in de grond houdt immers verband met de diepte van de grachten. Als minder water afgevoerd wordt langs de grachten en gericht aangehouden kan worden om de juiste balans in te stellen, dan zorgt dit voor een hogere opbrengst. Met ANB en RLHV werken wij op projectbasis voor de inrichting van bredere (3 m) ondiepe grachten. We combineren dit eveneens met onze miscanthus aanplantingen op armere gronden. Deze aanplantingen kunnen zonder probleem in nattere periodes onder water komen om zo het water in te laten sijpelen.

AvH: welke aandacht besteedt u aan de biodiversiteit in de landbouwpraktijk?

WTjr: de praktijk evolueert constant in functie van de biodiversiteit: grotere vruchtafwisseling, verschillende gewassen en een coherente ruimtelijke afwisseling, laattijdig maaien, opnieuw inrichten van weiden na het bewerken, inplanten van tussentijdse gewassen, diversificatie van de verschillende gewasbedekkingen, vrijwaring van de bodem, lager gebruik van chemische meststoffen en pesticiden, enz. De grootte van onze percelen houden wij ook in het oog.

 Lange, niet al te brede percelen (zoveel
 keer de breedte van het breedste
 landbouwvoertuig) vormen een goede
 optimalisatie van de kavels.

Akkerranden zijn sterk van belang. We trekken dan ook volledig de kaart van de beheersovereenkomsten van de VLM en dit zowel voor gras- als bloemenstroken. Voor de kleine fauna proberen we ook de snelheid van de landbouwmachines aan te passen, maken we gebruik van afschrikballen en oogsten vanaf het midden van de percelen.

AvH: ik kan mij voorstellen dat de aantrekkingskracht van dit herstelde landschap ook nieuwe uitdagingen met zich mee brengt?

WTjr: ja, de laatste jaren wordt de druk op het gebied alsmaar groter. Dit is een neveneffect van de zeer succesvolle toeristische promotie van Haspengouw als fruitstreek. Toch moet men erop letten dat rond Printhagen het evenwicht niet verstoord raakt. Bv. de betonnen landwegen worden steeds vaker door grote groepen snelfietsers ingenomen. Zodanig zelfs dat er plannen bestaan om het landgoed langs bestaande wegen en binnen de perimeter van de door ons aangelegde hagen te onteigenen voor bijkomende fietsstroken. Wanneer dergelijke radicale maatregelen aangewend worden, terwijl je alles voor het landschap hebt gedaan, is een gevoel van miskenning

moeilijk te onderdrukken. We hopen dan ook dat het zo ver niet zal komen. Een beheerd en beschermd landschap moet men met de nodige traagheid en respect voor de integriteit van het gebied betreden. Inrichtingen moeten prioritair op het landschapsbeheer afgestemd worden en niet ten koste zijn van de inspanningen die hiervoor geleverd worden.

AvH: hartelijk gefeliciteerd voor al uw inspanningen en projecten van herstel. Dergelijke voorbeelden zullen onze leden zeker stimuleren om nieuwe vormen van landbeheer op te zoeken.

WTjr: wij verheugen ons de leden van Landelijk Vlaanderen op Printhagen te mogen verwelkomen!

LANDELIJK WONEN

VERKOOP AGRARISCH VASTGOED

- > De gespecialiseerde makelaar mbt hoeves en gronden in buitengebied.
- > Deskundige begeleiding bij verkoop van uw hoeve of aankoop van uw droomlocatie.

Op zoek of te koop, contacteer ons: DANNY DE PAUW 0475 55 58 34
 JO MULLIE 0477 52 57 82

A | G | R | O
 V A S T G O E D bvba
www.agrovastgoed.be

**U beheert uw erfgoed
met uiterste zorg.**

**Wij doen hetzelfde
voor uw verzekeringen.**

Wat u nauw aan het hart ligt, beschermt u met uiterste zorg. Of het nu gaat om uw patrimonium, uw professionele activiteiten of uw gezin. Wij dragen daar graag ons steentje aan bij. Dankzij onze jarenlange ervaring in het verzekeren van ondernemingen, bedrijfsleiders en zelfstandigen uit alle sectoren weten we perfect hoe we u optimaal kunnen beschermen.

Wenst u meer informatie of persoonlijk advies? Bel ons op **03 482 15 30** of mail naar **info@vandessel.be**.

Over Van Dessel Insurance Brokers

Van Dessel biedt onafhankelijk verzekeringsadvies aan ondernemingen en particulieren. Wij beheersen uw risico's met een pakket polissen op maat van uw bedrijf en uw gezin. En met juist advies van specialisten.

www.vandessel.be

OPROEP: aankoopgebieden voor private eigenaars

Met het oog op het realiseren van duizenden hectaren bijkomend bos werd door minister Demir een samenwerking opgezet met organisaties die bos een warm hart toedragen, waaronder Landelijk Vlaanderen en De Bosgroepen. Om te vermijden dat overheden, natuurorganisaties en private eigenaars elkaar gaan beconcurreren en de grondprijs voor geschikte percelen artificieel de hoogte injagen, werd afgesproken dat ook private eigenaars aankoopgebieden krijgen.

Private eigenaars die op korte termijn hun bosareaal willen uitbreiden, krijgen de kans om een aankoopgebied vast te leggen waarbinnen men gronden wil verwerven voor bebossing. Op basis hiervan maken we dan afspraken met de andere partners binnen het programmabureau bos, zodat je alvast van hun geen concurrentie hoeft te verwachten. Op die manier kan de overheid op een kostenefficiënte wijze nieuw bos in Vlaanderen realiseren.

Jouw persoonlijk aankoopgebied opstellen?

Stuur ons een mailtje: info@landelijk.vlaanderen.

Een van onze specialisten neemt dan contact met jou op.

Natuur

Uitkijken naar de nieuwe lading SBP's

Naar goede gewoonte informeren wij regelmatig over de nieuwe soortenbeschermingsprogramma's (SBP) die worden opge-
maakt. Het laatste overzicht van de in opmaak zijnde SBP's dateert van Landeigenaar 86. Sindsdien werd eind 2019 nog het
SBP Kamsalamander goedgekeurd en eind 2020 de SBP's voor grote modderkruiper, vliegend hert, weidevogels en zomertor-
tel. De rapporten van de SBP's zijn steeds terug te vinden op de website van Natuur en Bos van de Vlaamse overheid:
www.natuurenbos.be/SBP.

Auteur: Valérie Vandenabeele

Wat is een soortenbeschermingsprogramma?

Een SBP is een instrument onder het soortenbesluit (BVR van 15 mei 2009) dat gebruikt wordt om maatregelen samen te brengen voor het actief behoud van een soort of een cluster van soorten uit de zogenaamde bijlage 1, die op de Rode Lijst zijn aangeduid met “uitgestorven”, “met uitsterven bedreigd”, “bedreigd” of “kwetsbaar”. Een SBP heeft geen bindend karakter voor private beheerders.

1. Een eerste doel van een SBP is kennis van de betreffende soort(en) te bundelen om te **sensibiliseren**, zodat o.a. private beheerders deze kennis vlot kunnen terugvinden indien ze maatregelen willen nemen voor de soort.
2. Ten tweede worden **middelen voorzien** om bepaalde knelpunten aan te kunnen pakken, zoals subsidies voor verwerving, inrichting en beheer. Vaak zal je zien dat die vandaag al vervat zitten onder de reguliere subsidies van het nieuwe natuurdecreet.

3. Via het SBP kunnen daarnaast ook **specifieke stimulansen** voorzien worden die verder gaan dan een klassieke financiering, door bv. inkomensderving te vergoeden. Op die manier is via het SBP hamster een bijkomende beheerovereenkomst ontstaan.
4. Daarnaast creëert een SBP ook de mogelijkheid om **afwijkingen op verbodsbepalingen** toe te staan. Het niet-compenserend kappen van bos ten voordele van een heidesoort kan daar een voorbeeld van zijn, maar ook het vrijwaren van economische belangen zoals de haven van Antwerpen waar de sterk bedreigde rugstreeppad voorkomt.

Voor private beheerders dient het SBP dus vooral als **informatief** instrument dat kan gelezen worden wanneer men een natuurbeheerplan wil opmaken of ook zonder beheerplan het dagelijks beheer van zijn terreinen uitvoert.

Damdoorbraak Itterbeek © Natuur en Bos

© Bosgroep Limburg

Bever 2

In 2015 werd reeds een eerste SBP voor deze soort goedgekeurd. Een echt succesverhaal, want als ietwat opportunistische soort, wist dit grote knaagdier al snel te profiteren van een aantal grote ingrepen naar waterkwaliteit en kende de populatie een explosieve groei. Conclusie: gunstige staat van instandhouding volgens de doelen van SBP 1, met 190 Vlaamse beverterritoires. De soort kwam echter niet zonder problemen, niet in het minst bij private land- en bosbeheerders. De uitbetaalde schade liep in 2019 op tot bijna € 100.000. Merk op dat dit gelijk is aan het budget dat men gedurende 1 jaar besteedt aan de uitvoering van een SBP! Daarenboven is kleine schade niet meegenomen omdat schade lager dan € 300 niet wordt uitbetaald en vervolgens ook meestal niet wordt aangegeven.

Omdat het nog steeds ging om een Rode Lijst soort, kon het instrument van de beheerregeling niet gebruikt worden, maar wel het afwijkingprincipe binnen een SBP. Conform de habitatrichtlijn mag men, in het kader van schademanagement, ingrijpen op terrein op voorwaarde dat de lokale gunstige staat van instandhouding van de soort gegarandeerd blijft.

In het kader van schademanagement mag men ingrijpen op terrein op voorwaarde dat de lokale gunstige staat van instandhouding van de soort gegarandeerd blijft.

De bever neemt steeds meer zogenaamde secundaire habitats in, hoewel er nog – beter geschikt – primair habitat is, maar dat niet steeds bereikbaar is voor de soort, die zich quasi uitsluitend via waterstromen verplaatst. Naast het stimuleren van bevers naar deze habitatzones (langs de grote rivieren, zie eerder artikel), zal in SBP 2 ook een risico- en preventiekaart opgemaakt worden waar men in eerste instantie wil inzetten op preventie van beverschade (bv. aan dammen en voor overstromingen). Ook de schadevergoedingen en het schadebesluit zullen binnen dit SBP2 herbekeken worden en aangepast worden. Het weren van bevers blijkt maatschappelijk nog te gevoelig te liggen om te bespreken in het SBP...

Vogelvoedselgewas © Valérie Vandenabeele

Bloemenblok © Valérie Vandenabeele

Akkervogels

Het SBP akkervogels is reeds enige tijd afgewerkt na overleg met de verschillende stakeholders, maar omdat voor dit SBP een budget wordt gevraagd dat 5 maal hoger ligt, loopt de goedkeuringsprocedure wat vertraging op. (Ter info: per SBP, dat een 5-jarig programma bevat, is € 0,5 miljoen voorzien.)

Binnen de acties van het SBP wil men de focusgebieden en prioritaire zones voor maatregelen actualiseren. Voor de huidige kaarten verwijzen we naar het artikel in Landeigenaar 86.

Er zullen gebiedscoördinatoren aangesteld worden om gebiedsvisies uit te werken voor de prioritaire gebieden en daar het vernieuwde instrumentarium in te zetten. Er zal ook specifiek onderzoek gebeuren en een evaluatie naar de problematiek van de Vlaamse akkervogels, waaronder een proefproject rond predatordruk en -controle.

In de schoot van het SBP-overleg werd ook een werkgroep rond akkervogelinstrumentarium opgezet, die ook rechtstreeks advies leverde voor de uitrol van het nieuwe Vlaamse landbouwbeleid. Het advies betreft de teelten en gewassen uit de tabel, weliswaar specifiek voor de paraplu-soorten uit het SBP: patrijs, veldleeuwerik, geelgors en grauwe gors.

Beheerovereenkomsten en ecoschema's

Inzetten als beheerovereenkomst binnen de beheerzones akkerfauna

VLAKVORMIG

A. Onderzaaien van vlinderbloemigen onder zomergraan: de vlinderbloemige heeft meer dekking, diverse kiemen en foerageergelegenheid terwijl ook klassieke onkruiden (herbiciden) beperkt worden.

B. Vogelvoedselgewas: kleine, zetmeelhoudende zaden (grassen en granen) voor gorzen of oliehoudende zaden (quinoa, boekweit, bladrammenas...) voor vinkachtigen die veel zaden produceren als wintervoedsel.

C. Wisselteelt: 2 graanteelten naast mekaar die jaarlijks afwisselend geklept worden om zo dekking naast voedsel te creëren.

D. Bloemenblokken: wisselteelt met een mengsel van één- en tweejarige kruiden en eventueel granen bijgemengd. In de lente wordt telkens de helft opnieuw ingezaaid.

E. Vogelakker (énkel in beheergebieden voor grauwe kiekendief): groot perceel luzernestroken en stroken met gras-kruidenmengsel of graan voor zangvogels en muizen.

F. Vogelstoppel na graan – *variant lentestoppel*: door de kale bodem kunnen akkervogels goed foerageren terwijl ze gecamoufleerd zijn. Na de oogst van het graan blijft de stoppel liggen tot 1 augustus. Het patchwork van hergroei en akkerkruiden zijn ideaal als broed- en foerageergebied.

F. Vogelstoppel na graan – *variant twee-winter stoppel (enkel in topgebied)*: wanneer vorige lentestoppel blijft liggen tot na een tweede winter, dus 15 maart van jaar 3 of 2^e jaar na oogst. Er blijven nog veel zaden over in een vrij open vegetatie.

I. Strokenteelt – (indien niet weerhouden als ecoschema): reguliere verschillende gewassen worden geteeld in lange stroken naast mekaar op een manier dat er een verschillende bewerkingskalender is op korte afstand van elkaar. Op die manier is er steeds een veilige zone nabij om de overlevingskansen van kuikens te vergroten. Tussen 2 stroken is er ook altijd een gradiënt die interessant is voor zowel fauna als flora.

RANDEN/STROKEN

G. Gemengde grasstrook plus (incl. variant driebandrand): aan de ene perceelsrand zaait men een gras-kruidenbufferstrook in. Deze strook wordt ingedeeld in deelstroken waarvan een deel gemaaid wordt van 15 maart-15 april, een deel van 15 augustus-31 oktober en een deel niet gemaaid wordt. Op die manier bouwt men een volwaardige insectenpopulatie op.

C. Wisselteelt – in strooksgewijze uitvoering

D. Bloemenblokken (incl. PARTRIDGE-project) – in strooksgewijze uitvoering

Vlinderbloemige (veldboon) onder zomergraan © Valérie Vandenaabeele

Inzetten als ecoschema binnen de beheerzones akkerfauna
H. Extensiever beheerd luzernehoiland i.f.v. akkervogels: luzerne biedt ideaal stapelvoedsel (ongewervelden) voor akkervogels. Zaaïen in het najaar of vroege voorjaar met eerste maaibeurt vanaf 1 maart. Dit creëert een ideaal nestbiotoop voor de veldleeuwerik, waarna de volgende snede pas 60 dagen later mag gebeuren. Een derde maaibeurt kan opnieuw 60 dagen later. Bij elke maaibeurt laat men 10% insectenrijke strook staan.
I. Strokenteelt
Inzetten als beheerovereenkomst in gans Vlaanderen
J. Onderhoud van hagen, houtkanten, heggen...: aanplanten tussen 15 oktober en 31 maart en scheren nadat de bessen gegeten zijn. Brede hagen met dichte structuur zijn beter naar predatorinrichting. Sommige soorten (geelgors, patrijs) kiezen enkele hoogstammige bomen in de hagen. Sommige soorten maken nesten aan de voet van de haag in rugtes of op hellingen langs hagen.
K. Instandhouding van bloemrijk hooiland: het betreft stikstofarme hooilanden die gebruikt kunnen worden door paarden, droogstaande koeien of kalveren. Normaal worden ze ook 2x gemaaid (juni en september-oktober) met overlaten van 10-20% als vlucht- en insectenstrook.
G. Gemengde grasstrook (basis)

Inzetten als ecoschema in gans Vlaanderen
L. Japanse haver inzaaien vóór 1 augustus: met zaadvorming nog in het najaar als wintervoedsel. Deze maatregel is multifunctioneel (bodemverbeteraar, stikstofvanger, erosieremmer, aaltjesbestrijding) en goedkoop omdat hij niet uitzaait.
M. Telen van zomergranen: worden ingezaaid van februari-maart, waarbij de kiemen als vogelvoedsel dienen in de winter. In de lente vormen ze goed broedbiotoop voor Kievit (erg kort) en nadien ook voor veldleeuwerik en gele kwikstaart (2 ^e nesten). Nadien kan het overblijvende graan nog geoogst worden.
F. Vogelstoppel na graan – <i>variant één-winterstoppel</i> tot 15 maart
Aan te bieden in de catalogus agromileu- en klimaatmaatregelen
N. Keverbank: opgehoogde aarden banken van 2-3 m breed en 30-40 cm hoog, in het midden van grote akkers, ingezaaid met polvormige grassen (80 %) en overblijvende kruiden (20 %) die vele ongewervelden huisvesten. Eenmaal maaien in jaar van aanleg voor de goede ontwikkeling van het mengsel. Nadien niet meer beheerd. Kan verrijkt worden met lage struiken zoals meidoorn, hondsroos, sleedoorn, liguster... elke 100-200 m. Opgelet: vegetatiewijzigingsvergunning nodig bij grondverzet boven 30 m ³ !
O. Graanrand: strook regulier graan die niet geoogst wordt om dienst te doen als wintervoedsel. Heeft enkel nut op droge zonnige plaatsen, eventueel langs hagen.
Te ontwikkelen binnen GLB via een andere piste dan BO of ecoschema
Aanleg van permanente structuren via VLIF
J bis. Aanleg van hagen, heggen, houtkanten...

Kwartelkoning 2

De kwartelkoning werd door de G-IHD (gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen die door de Vlaamse regering zijn vastgelegd in 2009) tot doel gesteld in de rivervalleien langs de Maas, Demer, Schelde en IJzer. De soort vestigt zich in grote graslandvlaktes die omwille van het late broedseizoen laat gemaaid/nabegraasd mogen worden: eind juni-begin juli en na half augustus. De soort is van nature sterk fluctuerend en zal het ene jaar rijkelijk in aantallen voorkomen en het andere jaar pover.

Gezien het leefgebied schrale graslanden betreft, moeten er subsidies en compensaties voorzien worden voor een natuurlijk, verschalingsbeheer of opbrengstverliezen. Men voorziet ook verwerving en aankopen, hoewel er voor private eigenaars ook andere instrumenten mogelijk zijn en onderzocht worden. Tegen 2026 wil men zo 409 ha extra leefgebied ontwikkelen.

Er wordt een zogenaamde “kwartelkoningscoach” voorzien, die aangesteld zal worden om ter plaatse bij elk vastgesteld territorium de betrokken beheerders te ondersteunen.

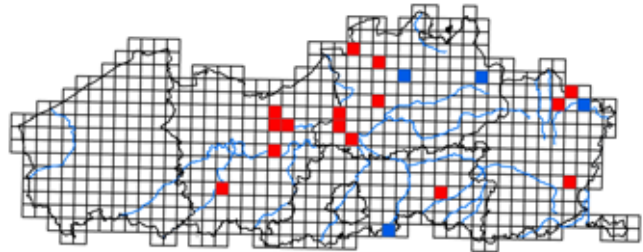
Het SPB voorziet ook onderzoek voor kennisontwikkeling, waaronder de mogelijkheden van kunstmatig lokken naar geschikte (reeds ingerichte) vestigingsplaatsen via lokgeluid.

Vanuit de private beheerders willen we af van de insteek om daartoe private eigendommen te verwerven of te onteigenen, daarom onderzoeken we samen met de overheden het gebruik en de inzet van instrumenten die afspraken rond inrichting en beheer tussen overheid en eigenaar kunnen regelen.

Europese otter

Net als bij de bever verwachten we geen te grote moeilijkheden om deze soort tot een gunstige staat te brengen. Als groot zoogdier weet hij zich snel weer te manifesteren wanneer de kwaliteit van het leefgebied ietwat verbetert, vooral een goede visstand is hierbij belangrijk. Buiten de mens kent de otter hier geen predatoren die hem bedreigen. In tegenstelling tot de bever verwachten we naar economische activiteiten en overlast minder problemen wanneer de populatie toeneemt. Otter werd van oudsher geweerd door mensen

omdat hij de visvijvers leegroofde en visbestanden deed kelderen. Economische visvijvers en wellicht ook natuurlijke vijvers met vis kunnen wel hinder ondervinden van een aanwezige otter. Hij eet ongeveer 1 kg voedsel per dag. Het hoofdbestanddeel omvat vis (80 %), aangevuld met kreeftachtigen, weekdieren, amfibieën tot vogels en andere zoogdieren.

Situering van otterwaarnemingen in Vlaanderen in de periode 2010 - februari 2021 (rood = zeker, blauw = waarschijnlijk). Bron: INBO

De G-IHD focussen op de ontsnippering van het habitat en herstel van de visbestanden (o.a. paling), met een areaaluitbreiding tot aan de regio van de Grensmaas. Naast voedselaanbod (o.a. vismigratie) en polluenten die otter via zijn voedsel mee krijgt, is vooral verkeer een belangrijke doodsoorzaak van otters.

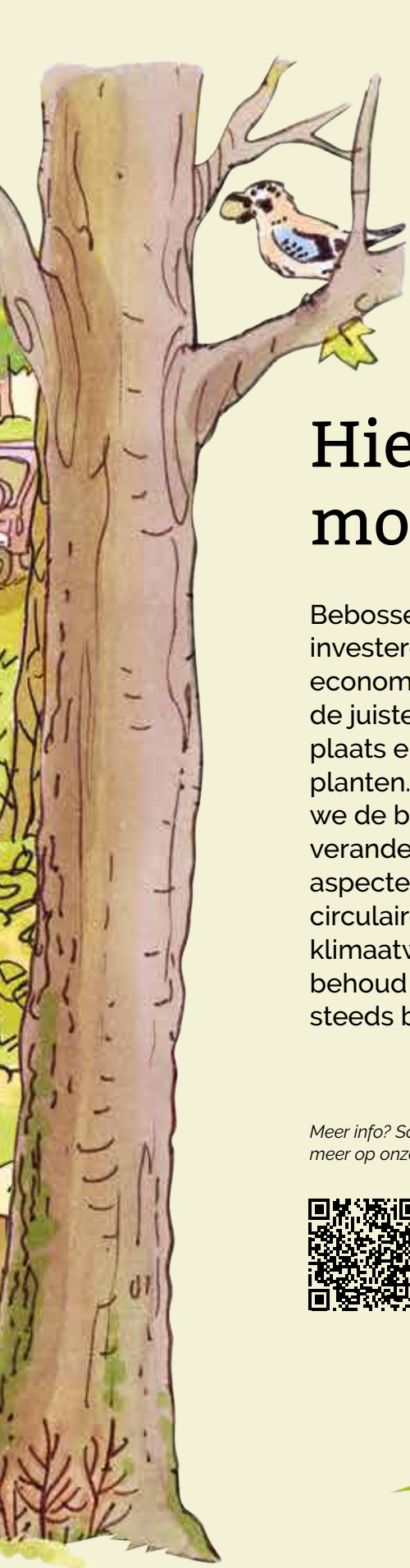

Op terrein omvatten de belangrijkste inrichtingsmaatregelen vistrappen, oversteken onder bruggen en afrasteringen om contact met verkeer te vermijden. Vanuit de private beheerders willen we af van de insteek om daartoe private eigendommen te verwerven of te onteigenen, daarom onderzoeken we samen met de overheden het gebruik en de inzet van instrumenten die afspraken rond inrichting en beheer tussen overheid en eigenaar kunnen regelen.

VAN DE PUT & CO
BANQUIERS PRIVÉS | PRIVAATBANKIERS

Hier wordt het bos van morgen geplant!

Bebossen en herbebossen, dat is investeren in bos én in de lokale economie! Het is belangrijk om de juiste bomen op de juiste plaats en afstand van elkaar te planten. Op die manier bereiden we de bossen voor op een snel veranderende omgeving waarin aspecten als belevingswaarde, circulaire bio-economie, klimaatweerbaarheid en het behoud van biodiversiteit een steeds belangrijkere rol spelen.

Het waardevol bospatrimonium wordt ook overgedragen naar de volgende generaties. Door het opnieuw beplanten garandeert de eigenaar tevens de toekomst van het bos en draagt hij/zij bij tot de lokale werkgelegenheid in de duurzame houtindustrie. Daarom is de boseigenaar een belangrijke schakel in de keten!

Meer info? Scan deze QR-code met je gsm en ontdek meer op onze website www.landelijk.vlaanderen

Landelijk Vlaanderen

Natuur

Soort in de kijker

Ortolaan: Pixabay © Sergey Pisarevski

Ortolaan (*Emberiza hortulana*)

Classificatie: vogels, zangvogels

Statuut: Soortenbesluit categorie 2, regionaal uitgestorven

Lengte: 15 - 16,5 cm

Gewicht: 20 - 28 gram

Spanwijdte: 23 - 29 cm

Herkenning: gele oogring, roze snavel, gele mondstreep en keel, oranjebruine onderzijde en donker gestreepte bruine bovendelen. Mannetjes hebben grijsgroene kop en borstband, vrouwtjes (en juvenielen) hebben minder felle kleuren en donkere streepjes op de borst.

Verspreidingsgebied: het broedareaal van deze langeafstandstrekker omvat Noord-Spanje tot Zuid-Scandinavië, tot halfweg in Azië. Het areaal van deze soort vertoont wel grote gaten in het westelijke en centrale deel van Europa. Deze zomervogel overwintert van eind april tot september ten zuiden van de Sahara in de Sahel en in tropisch Afrika. De soort is hier helaas uitgestorven als broedvogel.

Leefgebied: open, kleinschalig, cultuurlandschap met aanwezigheid van heggen, goed ontwikkelde bomenrijen (liefst met zomereik), bosranden... In andere delen van Europa ook terug te vinden in halfbeboste heuvels, veenmoerassen...

Voeding: insecten en ongewervelden, maar ook zaden.

Voortplanting: broedt vanaf half mei tot eind juni

Nest: nest op de grond tussen vroeg opkomende akkergewassen, 2 maal per jaar, 4 - 5 eieren

Broedtijd: 12 dagen, vliegvlug na 12 dagen

Beheer: heraanleg van rogge-, gerst- of haverveldjes langs houtwallen of bomenrijen (zomereik) en gering gebruik van insecticiden.

Duinpieper: Pixabay © Bishnu Sarangi

Duinpieper (*Anthus campestris*)

Classificatie: vogels, zangvogels

Statuut: Soortenbesluit categorie 2, regionaal uitgestorven

Lengte: 15,5 - 17 cm

Spandwijdte: 25 - 28 cm

Gewicht: ca. 35 gram

Herkenning: een grote, slanke pieper, een egaal zandkleurig verenkleed met contrasterende donkere vlekken en strepen en een vaalwitte onderzijde. Donkere oogstreep voor het oog, wit er achter en wit-gele poten.

Verspreidingsgebied: belangrijkste broedgebieden zijn de mediterrane en grassteppegebieden van het Middellands-Zeegebied en Zuidoost-Europa. De grootste aantallen worden gevonden in Spanje. Overwintert in Afrika. De soort is hier helaas uitgestorven als broedvogel, maar wel een regelmatige doortrekker.

Leefgebied: warme en droge, ongecultiveerde open heidegebieden (met vegetatie zoals buntgras, schapegras en zandzegge), maar ook droge, kale akkers of akkers met korte vegetatie.

Voeding: allerlei insecten

Voortplanting: broedt vanaf half mei

Nest: nest op de grond en bestaat uit gras of droge plantdelen opgevuld met zacht materiaal (dierenharen), vaak 2 legsels per jaar, 3 - 6 eieren

Broedtijd: 11,5 - 14 dagen, vliegvlug na 13 - 14 dagen

Beheer: tekort aan kwaliteit van het leefgebied wegwerken. Openhouden en herstellen van stuifzandgebieden.

Invasieve exoot

Ijsvogel: Pixabay © Foundry Co

Ijsvogel (*Alcedo atthis*)

Classificatie: vogels, scharrelaarvogels

Statuut: Soortenbesluit categorie 2, niet bedreigd,

Lengte: 17 – 19,5 cm

Spandwijdte: 24 - 26 cm

Gewicht: 34 - 44 gram

Herkenning: zeer kenmerkend verenpak met kobaltblauwe bovenzijde, oranje onderzijde, korte staart en pootjes. Vrouwtjes hebben een oranje ondersnavelbasis, bij mannetjes is de snavel volledig zwart.

Verspreidingsgebied: in heel Europa behalve het noorden.

Leefgebied: vertoeft in de buurt van water (meren, moerassen, oevers, park, tuin, rietland en ruigte...) met voldoende begroeiing langs de waterkant. Voorkeur voor langzaam stromend water. Overhangende takken worden gebruikt als uitkijkpost.

Voeding: visjes, maar ook waterinsecten

Voortplanting: vanaf februari/maart

Nest: nest in tunnels in stijle oeverwanden of tussen wortels van bomen, meerdere legfels per jaar, 6 - 7 eieren.

Broedtijd: 19 tot 21 dagen, vliegvlug na 22 - 28 dagen

Beheer: ijsvrij houden van water, waterkwaliteit verbeteren, behoud van de nestplaatsen.

Wist je dat? De ijsvogel snelheden haalt tot 80 km/u en de soort eigenlijk niet écht blauw is, maar dit een optische illusie is door de veerstructuur.

Muskusrat: Pixabay © RitaE

Muskusrat (*Ondatra zibethicus*)

Status ISEIA: alarmlijst A3

Oorsprong: Noord-Amerika

Beschrijving: de muskusrat is een waterminnend knaagdier met een grijs tot bruine rugvacht, lichtere onderzijde, brede kop en korte oren. Ze worden zo'n 45 à 65 cm groot waarvan hun staart 20 à 25 cm bedraagt.

Ecologische impact: bij grote aantallen kan de predatie op eieren en jongen van inheemse reigersoorten en sterns, alsook plantenmateriaal een probleem vormen. Voeden zich ook met inheemse waterdieren (amfibieën, vissen, insecten en schaaldieren).

Hoe bestrijden: De nieuwe beheerregeling muskusrat beschrijft de code goede praktijken in de strijd tegen deze exoot. Een belangrijk aspect van de beheerregeling zet in op professionalisering door middel van digitale registratie van vangsten, nevenvangsten en vangmateriaal. Daarnaast mogen enkel bepaalde personen bestrijden. Voor meer informatie, raadpleeg www.ecopedia.be.

Stelt jouw gemeente ook hoge eisen aan de heraanplant van je bomen, dreef of bos? Contacteer ons om te zien of die eisen wettelijk en redelijk zijn.

Landelijk Vlaanderen, thuis op het platteland

Bos

Een Europese Bosstrategie voor 2030

Auteur: Ute De Meyer

Bronnen: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15384-2018-INIT/nl/pdf> ; <https://ecer.minbuza.nl/-/fit-for-55-pakket-van-europese-commissie-moet-leiden-tot-bereiken-van-klimaatdoelen-door-de-eu?redirect=%2Fecer%2Fnieuws>, "The new EU Forest Strategy – putting European forest owners' commitment at stake", 16 juli 2021, ELO, CEPF, Copa-Cogeca., COM(2018) 811 final, https://www.europa-nu.nl/id/vlkjczdqs0zb/nieuws/questions_and_answers_european_green?ctx=v99pjk198axu&s0e=vhdubxdwqzrw

In juli publiceerde de Europese Commissie haar langverwachte Europese Bosstrategie voor 2030. Met deze nieuwe strategie wil ze de multifunctionaliteit (economisch, sociaal en ecologisch) van de bossen waarborgen en benadrukt ze de cruciale rol van bosbouwers om tegen 2050 een duurzame en klimaatneutrale economie te bereiken. Vooraleer we onze blik werpen op de nieuwe Europese Bosstrategie en de impact ervan op de private eigenaar, evalueren we kort de voorloper.

Historiek

In 2013 presenteerde de Europese Commissie de EU-Bosstrategie via de Mededeling "Een nieuwe EU-bosstrategie ten bate van de bossen en de houtsector". Hoewel het bosbeleid onder de bevoegdheid van de lidstaten valt, zijn er verschillende beleidsdomeinen die op bossen en het gebruik ervan een invloed hebben en waarover de EU exclusieve of gedeelde bevoegdheden heeft (bv. gemeenschappelijk landbouw- en handelsbeleid, klimaatbeleid, energie, bio-economie...). Via deze strategie probeerde de EU dat beleid te coördineren.

Er werd een meerjarig uitvoeringsplan (2015-2020) met concrete acties, actoren en timing opgesteld. De 2 belangrijkste doelstellingen waren enerzijds de garantie bieden dat alle bossen in de EU volgens de beginselen van duurzaam bosbeheer worden beheerd, anderzijds ervoor zorgen dat de EU in verhoogde mate bijdraagt tot de bevordering van duurzaam bosbeheer en de vermindering van ontbossing op wereldniveau.

Evaluatie

Uit een tussentijdse evaluatie van de realisatie van de doelstellingen voor 2020 concludeerde de Europese Commissie in 2018 dat de strategie vooruitgang boekte met de beoogde bevordering van duurzaam bosbeheer in de EU en de wereld.

Daarnaast waren er ook enkele aandachtspunten:

- Eerst en vooral bleek dat het plattelandsontwikkelingsbeleid (pijler II) in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) de belangrijkste bron van steun te zijn (€ 8,2 miljard publieke uitgaven) voor de bescherming en het duurzaam beheer van bossen in de EU, in samenhang en synergie met andere Europese structuur- en investeringsfondsen, het LIFE-programma en het kaderprogramma voor onderzoek van de EU.

Ook werden de financieringsmogelijkheden voor de bescherming van de bossen en versterking van de ecosystemendiensten niet ten volle benut.

- Ten tweede, ondanks de tot dusver genomen maatregelen, bleef de uitvoering van het biodiversiteitsbeleid van de EU een grote uitdaging en leverde deze niet het verwachte resultaat op. Uit de verslagen over de instandhouding van de boshabitats en -soorten bleek dat er tot dusver geen sprake was van verbetering.
- Ten derde, waren er verdere inspanningen nodig om verbetering te brengen in de rol van bosbeheerplannen in het realiseren van de biodiversiteitsdoelstellingen en om de levering van ecosystemendiensten te ondersteunen. Tot slot vroeg de Raad van de Europese Unie ook om het gebruik van hout van duurzaam beheerde bossen als een milieuvriendelijke grondstof voor meerdere doeleinden aan te moedigen.

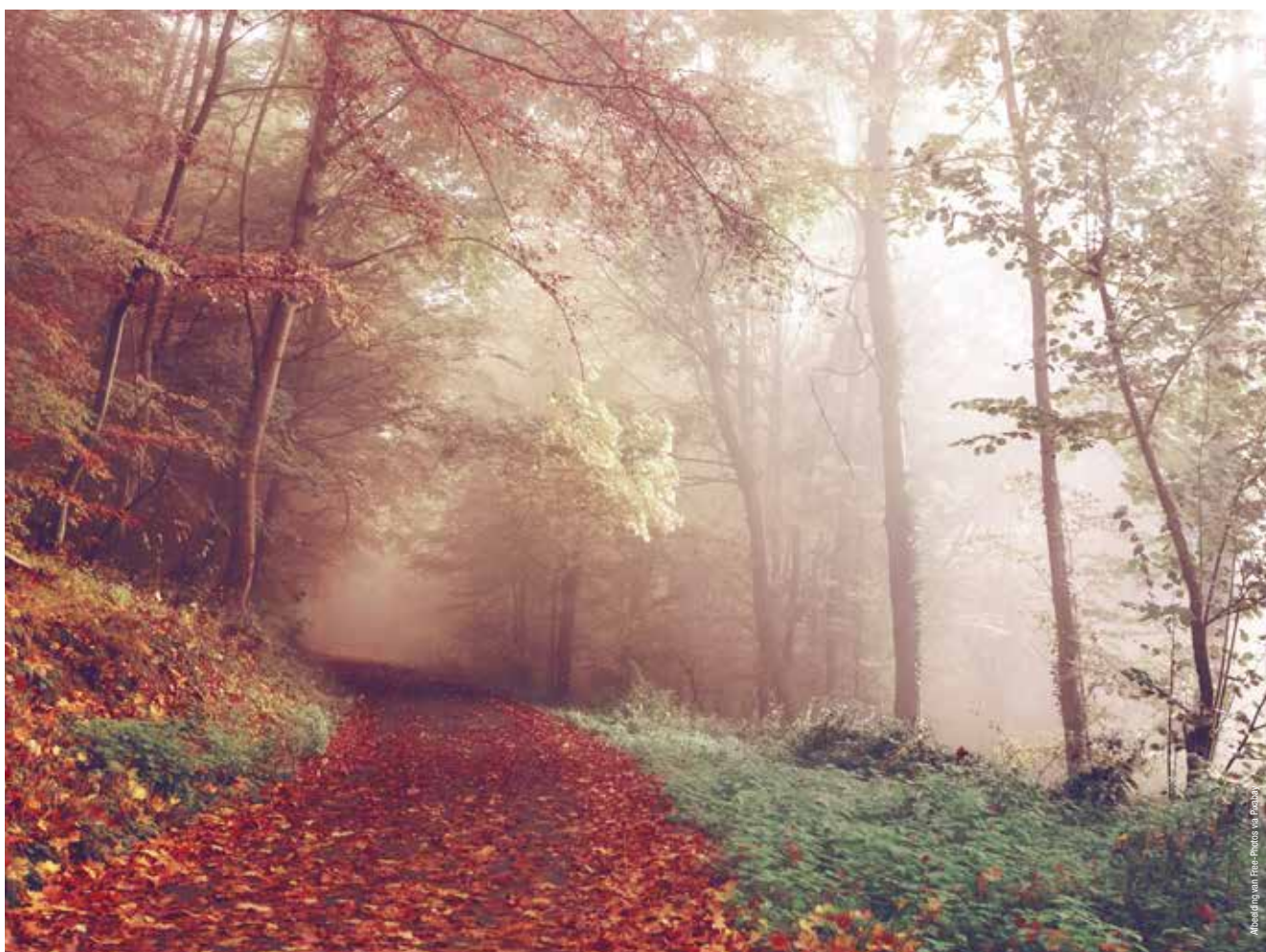
2030 wordt het nieuwe 2020

2030 is een belangrijk jaar voor de Europese Unie. Tegen dan wil ze namelijk de netto-uitstoot van broeikasgassen met ten minste 55 % verminderen (zie kader voor meer info). Met een combinatie van onderstaande regelgevende, financiële en vrijwillige maatregelen wil de EU Bosstrategie voor 2030, die gekoppeld is aan de Europese Green Deal en de EU-Biodiversiteitsstrategie voor 2030, aan de vermindering helpen bijdragen.

1. "De bosstrategie omvat een visie en concrete maatregelen om de kwantiteit en kwaliteit van de bossen in de EU te verhogen en de bescherming, het herstel en de veerkracht ervan te versterken. De voorgestelde acties zullen dankzij grotere putten en voorraden meer koolstof binden en zo de klimaatverandering helpen beperken.
2. De strategie heeft tot doel de overgebleven primaire en old-growth-bossen te beschermen, aangetaste bossen te

herstellen en ervoor te zorgen dat ze duurzaam worden beheerd - op een manier die de vitale ecosystemendiensten van bossen waarvan de samenleving afhankelijk is, bewaart.

3. De strategie bevordert de meest klimaat- en biodiversiteitsvriendelijke bosbeheerpraktijken, benadrukt de noodzaak om het gebruik van houtachtige biomassa binnen duurzaamheidsgrenzen te houden en moedigt grondstofzuinig gebruik van hout aan in overeenstemming met het cascaderingsbeginsel.
4. De strategie voorziet ook in de ontwikkeling van betalingsregelingen voor boscijgenaren en -beheerders die alternatieve ecosystemendiensten verstrekken, bv. door delen van hun bossen intact te houden. Dankzij onder andere het nieuwe GLB kan meer gerichte steun worden verleend aan bosbouwers en voor de duurzame ontwikkeling van de bossen. De nieuwe beheerstructuur voor bossen zal een inclusievere ruimte creëren voor de lidstaten, boscijgenaren en -beheerders, de industrie, de academische wereld en het maatschappelijk middenveld om de toekomst van de bossen in de EU te bespreken en deze waardevolle troeven voor de komende generaties te helpen bewaren.
5. Ten slotte wordt in de bosstrategie een wetgevingsvoorstel aangekondigd om de controle van en de rapportage en gegevensverzameling over bossen in de EU te verbeteren. Geharmoniseerde gegevensverzameling in de EU, in combinatie met strategische planning op het niveau van de lidstaten, zal een volledig beeld geven van de toestand, de evolutie en de verwachte toekomstige ontwikkelingen van de bossen in de EU. Dat is van cruciaal belang om ervoor te zorgen dat bossen hun vele functies op het gebied van klimaat, biodiversiteit en economie kunnen vervullen.
6. De strategie gaat vergezeld van een routekaart voor het planten van 3 miljard extra bomen in heel Europa tegen 2030 met volledige inachtneming van de ecologische beginselen - de juiste boom op de juiste plaats voor het juiste doel."

Wat voor private eigenaren?

Hoewel de rol van de private eigenaars door de Europese Commissie erkend wordt, menen de Europese organisaties ELO, CEPF en Copa-Cogeca, dat de inspanningen van de private eigenaars op het spel gezet worden. Generaties lang hebben boseigenaars zich immers ingezet om het meest gepaste bosbeheer te voeren. Deze strategie trekt niet alleen het bestaande en succesvolle bosbeheer in twijfel, ze voorziet zelfs geen handvaten voor de grootste uitdaging: de klimaatverandering. Daarnaast wordt de focus op één aspect van duurzaamheid gelegd, namelijk het milieuaspect van het bos en vergeet men de wensen van de sector.

Ook de Vlaamse private boseigenaars vragen dat de Vlaamse overheid voldoende financiële middelen voor de bosbouwsector voorziet en dit vanuit de 2de pijler van het GLB.

Achtergrond

In december 2019 presenteerde de Europese Commissie de Mededeling over de Europese Green Deal. Hierin is de doelstelling om van Europa tegen 2050 het eerste klimaatneutrale continent te maken, vastgelegd. Om dit te behalen, trad afgelopen zomer de Europese klimaatwet in werking. Deze bindende wetgeving voorziet dat de EU zich voor klimaatneutraliteit moet inzetten en dat de tussentijdse doelstelling om de netto-uitstoot van broeikasgassen tegen 2030 met ten minste 55 % te verminderen t.o.v. het niveau van 1990, behaald moet worden.

Om de doelen van de Europese klimaatwet te verwezenlijken en om het EU-beleid inzake klimaat, energie, landgebruik, vervoer en belastingen op elkaar af te stemmen, presenteerde de Europese Commissie op 14 juli 2021 het Fit-for-55-pakket. Dit pakket omvat uitgebreide en nauw met elkaar verbonden wetgevingsinstrumenten:

- toepassing van emissiehandel op nieuwe sectoren en aanscherping van het bestaande EU-emissiehandelsysteem (waaronder LULUCF en de EU-Bosstrategie vallen);
- vergroting van energie-efficiëntie;
- meer gebruik van hernieuwbare energie;
- snellere realisatie van emissiearme vervoerswijzen en daarbij ondersteunende infrastructuur- en brandstofbeleidsmaatregelen (auto's, bestelwagens, vliegtuigen en schepen);
- afstemming van het belastingbeleid op de Europese Green Deal;
- maatregelen ter preventie van koolstoflekage en instrumenten voor het behoud en de aanwas van natuurlijke koolstofputten;
- nieuw sociaal klimaatfonds voor een sociaal rechtvaardige transitie.

EXCLUSIEF LANDGOED TE KOOP

REGIO LEUVEN ♦ GERESTAUREERDE VIERKANTSHOEVE ♦ 29 HA GROND ♦ EXTRA OPTIES

Gepassioneerd door natuur en het buitengebied hebben mijn echtgenote en ik ons hele leven gewijd aan de opbouw van ons eigen landgoed. We kochten een vroeg 18^e eeuwse vierkantshoeve met een rijke geschiedenis in de buurt van Leuven, die we over de laatste 30 jaar volledig gerestaureerd hebben. De vierkantshoeve maakt deel uit van een oud kasteeldomein, waarvan we doorheen de jaren ook 29 ha grond rondom de hoeve konden aankopen. Hierdoor is er privacy gegarandeerd. Vandaag bestaat het domein uit een zeer aantrekkelijk kleinwildbiotoop met 17 ha vijvers en 12 ha bospercelen.

Mijn echtgenote en ikzelf zijn intussen de 80 voorbij en het beheer wordt ons te veel. Wij nemen daarom graag de tijd om op zoek te gaan naar iemand die met dezelfde passie en ingesteldheid ons domein wil overnemen.

Voor prijs en info, vragen wij contact op te nemen via Landelijk Vlaanderen
op +32 491 39 82 77. Geen makelaars of projectontwikkelaars a.u.b.

Natuur

Beleidsaanbevelingen voor privaat natuurbehoud

Foto: van Mier, Hagedoorn & Poot

Het LIFE+ project Land Is For Ever combineerde enquêtes, workshops, interviews, webinars en onderzoek naar privaat natuurbeheer in Europa. Verkregen inzichten en ideeën werden vertaald in concrete beleidsvoorstellen om natuurbehoud op privaat land beter te ondersteunen. Dit artikel geeft een overzicht van enkele van deze uitkomsten en beleidsvoorstellen, die ook gepresenteerd werden tijdens een online evenement op 7 juni 2021, georganiseerd door de European Landowners' Organization en Natuur en Bos van de Vlaamse overheid. Een volledige brochure is beschikbaar op de project website www.landisforever.eu. 60 % van het Natura 2000-netwerk is in handen van een private eigenaars. Natuurbehoud op privaat land is uiterst noodzakelijk om het verlies aan biodiversiteit in Europa een halt toe te roepen. Hoe meer ondersteunende instrumenten er kunnen worden aangeboden voor de instandhouding van private natuur, hoe groter de kans dat elke landeigenaar een instrument zal vinden dat kan voldoen aan de specifieke behoeften. Een landeigenaar zal voornamelijk interesse hebben in deze instrumenten indien de implementatie kan verlopen met ondersteuning van een vertrouwde organisatie of vereniging.

1. Land Trust

Land Trusts zijn onafhankelijke instellingen die zich richten op het nastreven van natuurbehoudsdoelstellingen. Een land trust wordt gefinancierd door giften van particulieren, bedrijven, stichtingen en/of overheidssubsidies. Land trusts kunnen land aankopen, beheren of enkel instaan voor de opvolging van de natuurbehoudsdoelen. Land trusts kunnen ook specifieke gebruiksrechten van een eigendom verwerven in samenspraak met de landeigenaar; deze specifieke rechten noemt men erfdiensbaarheden of easements.

In Europa ligt de juridische eigendom, het natuurbeheer, en de opvolging van waardevolle natuurdoelstellingen vaak bij één organisatie. Door financiële ondersteuning en compensaties te bieden aan private eigenaars zouden land trusts hierover een samenwerkingsovereenkomst kunnen afsluiten. Meer samenwerking tussen land trusts en de landeigenaars zal leiden tot betere instandhoudingsresultaten.

De financiering van land trust activiteiten moet mogelijk gemaakt worden binnen de algemene marktvoorwaarden. Een voorstel hiervoor zijn vergoedingen voor het leveren en onderhouden van ecosysteemdiensten.

2. Easements

Een easement is een vrijwillige maar juridisch bindende overeenkomst tussen een landeigenaar en een entiteit (vaak een land trust genoemd). De landeigenaar doet afstand van bepaalde rechten op het land voor natuurbeschermingsdoeleinden, terwijl hij het eigendom en het gebruik van de grond behoudt zolang dit niet in strijd is met de voorwaarden van de overeenkomst. De eigenaar behoudt het recht om de grond te gebruiken, er te produceren, het land te verkopen en het door te geven aan een erfgenaam. Eigendomscontracten zijn bindend voor de huidige en toekomstige eigenaars van de grond, permanent of voor de termijn die in het contract is overeengekomen. Het easementcontract beschrijft ook

de overeengekomen vergoeding (meestal belastingvermindering of directe betaling) voor de grondeigenaar indien er een economisch verlies wordt verwacht. Easements kunnen zo een uitstekend instrument zijn om vergoedingen voor ecosysteemdiensten of instandhoudingsresultaten te realiseren, door de eigenaar te compenseren voor het verlies van bepaalde gebruiksrechten.

Easements zijn reeds wettelijk mogelijk in de verschillende EU-lidstaten, maar zijn nog niet overal succesvol gerealiseerd. Lidstaten moeten daarom actief geïnformeerd worden over de voordelen van een easement-overeenkomst en waar nodig kleine aanpassingen maken in de wetgeving om implementatie mogelijk te maken.

3. Programma's voor natuurbehoud

De landeigenaar gaat (voor een beperkte periode) een vrijwillige overeenkomst aan met een organisatie of overheidsinstantie. De overeenkomst beschrijft hoe het eigendom zal ingezet worden voor instandhoudingsdoeleinden, met een duidelijke start- en einddatum. Afhankelijk van het type overeenkomst is een financiële vergoeding mogelijk.

Bestaande programma's zijn vaak niet voldoende gekend bij het grotere publiek. Informatiecampagnes met concrete voorbeelden kunnen zorgen voor een grotere waardering van de inspanningen van betrokken landeigenaars. Dit zou ook resulteren in een grotere interesse voor deelname. Voornamelijk programma's gericht op de instandhouding van een specifieke soort zijn interessant voor private eigenaars. Vaak hebben deze maatregelen slechts een geringe impact op het landgoed en volstaan enkele kleine ingrepen om het verschil te maken voor deze soort.

4. Privaat Reservaat/OECM's

De landeigenaar stelt vrijwillig (een deel van) het land ter beschikking als privaat reservaat en gaat akkoord het land op een lange termijn te beheren naar de natuurlijke waarden, binnen een wettelijk of administratief kader. Dit instrument heeft aanzienlijk potentieel om natuurbehoud op private grond te bevorderen wanneer de voordelen voor de landeigenaars rechtstreeks gekoppeld zijn aan de instandhouding of het behoud van wilde dieren of specifieke natuurwaarden.

Afbeelding van piano van Pixabay

Overheidsinstanties moeten in staat zijn de erkenning en steun op lange termijn te garanderen en de landbeheerder flexibiliteit te bieden indien dit nodig is ten gevolge van externe factoren. Door een zekere onafhankelijkheid en verantwoordelijkheid te verlenen aan de beheerders van private reservaten die instandhoudings-, economische en sociale uitdagingen combineren, zouden meer particuliere landeigenaars aan dit programma deelnemen.

5. Labels

Een label is een herkenningspunt voor buitenstaanders dat aangeeft dat de landeigenaar zich inzet voor natuurbehoud en maakt het mogelijk de eigenaar hiervoor te belonen. In Europa is het Wildlife Estates Label het bekendste label op gebied van particulier natuurbehoud.

Houders van het Wildlife Estates Label vormen een netwerk van landgoederen die vrijwillig instemden zich te houden aan de filosofie van wildbeheer en duurzaam landgebruik in het managen van hun land.

Andere veelbelovende instrumenten:

- Land Stewardship
- Beheerscontract
- Overeenkomst Tijdelijke Natuur
- Ruilovereenkomst
- Aankoopsubsidie voor grond met oog op natuurrealisatie

Voordelen en compensatiemechanismen voor private eigenaars

Elk instrument gericht op privaat natuurbeheer moet de mogelijkheid bieden om potentiële verliezen van inkomsten of grondwaarde te compenseren aan de eigenaar door financiële steun of economische opportuniteiten te bieden. Veel private eigenaars verkiezen een systeem waarin ecosysteemdiensten die zij leveren vergoed worden; de eigenaar verleent een dienst aan de samenleving, en dit levert hem/haar een economisch rendement op. Belastingvoordeel en jaarlijkse vergoedingen zijn gemakkelijk op te nemen in een bestaand bedrijfsmodel en daardoor meest gewaardeerd door private eigenaars als vergoeding en motivatie.

Een private eigenaar zal meer geneigd zijn in natuurbehoudprogramma's te stappen wanneer er een jaarlijkse vergoeding of belastingvoordeel aan verbonden is, zelfs indien de jaarlijkse vergoeding op lange termijn niet hoger is dan de eenmalige betaling. Jaarlijkse vergoedingen zijn ook makkelijk op te nemen in een bestaand bedrijfsmodel. Op lange termijn echter zijn deze terugkerende betalingen nog helemaal niet gebruikelijk voor instandhoudingsovereenkomsten. Om ervoor te zorgen dat het nodige budget beschikbaar blijft voor de jaarlijkse betaling van de geleverde ecosysteemdiensten, zullen afzonderlijke markten moeten worden ontwikkeld.

AANBEVELINGEN

Volgende kernpunten moeten in acht worden genomen bij de verdere ontwikkeling van instrumenten voor privaat natuurbehoud:

- Het pakket van instrumenten moet de verscheidenheid van private eigenaars respecteren en op vrijwillige basis worden aangeboden.
- Inzet voor natuurbehoud op privaat land moet resulteren in publieke erkenning.
- Duidelijke en transparante communicatie over de beschikbare instrumenten is van cruciaal belang.
- Het instrument moet ertoe bijdragen dat natuurbehoud een economisch haalbare vorm van landgebruik wordt.
- De instrumenten moeten een zekere flexibiliteit bieden in geval van bedreiging door externe factoren die niet onder de controle van de landeigenaar staan bv. extreme klimaatomstandigheden.
- De instrumenten moeten uitwisseling van kennis verzekeren in alle richtingen tussen de partijen betrokken in de overeenkomst. Dit is van cruciaal belang voor het bevorderen van vertrouwen en samenwerking.
- Wanneer een openstelling van het land voor publiek vereist is, moet er steun kunnen worden voorzien voor verzekering en aansprakelijkheid van de private eigenaar.
- Toepassings- en controlevereisten moeten gelijk en haalbaar zijn voor individuele eigenaars en NGO's. De instrumenten moeten de economische waarde van het land en het gebruik ervan respecteren indien dit combineerbaar is met de beheersmaatregelen.
- De instrumenten en compensatiemechanismen worden georganiseerd in een kader waar de landeigenaar op kan vertrouwen op lange termijn.
- Het "permanente" karakter van instandhoudingsprogramma's is in veel gevallen een punt van zorg voor de landeigenaar indien slechts een eenmalige vergoeding kan worden aangeboden.

Financiële compensatiemechanismen

- Rechtstreekse betalingen via de overheid of een subsidie: op basis van resultaat, uitgevoerde maatregelen, kostencompensatie of economische verliescompensatie
- Rechtstreekse betaling door een NGO
- Belastingvoordelen (inkomstenbelasting, eigendomsbelasting, successiebelasting, ...)
- Label of certificaat met marktvoordeel

Hoewel ze noodzakelijk zijn, zijn financiële vergoedingen alleen niet voldoende om genoeg private eigenaars aan te zetten vrijwillig in te stappen in natuurbehoud. Prioritair is dat de eigenaar zich bewust is van biodiversiteitswaarde, of de waarde die hij/zij kan bijdragen, en de persoonlijke voordelen die dit oplevert.

Belangenorganisaties en land trusts steunen privaat natuurbehoud

Een organisatie die de belangen van de private eigenaar verdedigt is de meest betrouwbare partner om mee in een beheersovereenkomst te stappen. Maar ook

overheden doen het goed. In de meerderheid van de Europese landen geven landeigenaars aan dat er ruimte is voor verbetering in hun relaties met milieu-organisaties en natuur-NGOs, op voorwaarde dat er een samenwerking kan worden georganiseerd in een duidelijk en transparant kader. Er werd aangegeven door private eigenaars dat een erkende land trust organisatie een effectieve instelling zou zijn om meer samenwerking tussen de verschillende actoren in privaat natuurbehoud te ondersteunen. Een land trust kan de instandhoudingswaarden van land op lange termijn verzekeren, met respect voor de realiteit van de private eigenaar. Land trust organisaties kunnen land zelf beheren of dit uitbesteden aan een organisatie of individuele beheerder die heeft aangetoond in staat te zijn het land te beheren volgens bepaalde instandhoudingscriteria. Een instandhoudingsbeheer met een land trust kan de bescherming van habitats en soorten omvatten, maar er ook voor zorgen dat het land bestemd blijft voor extensieve landbouw, bosbouw, bepaalde ecosysteemwaarden of openlucht-recreatie met respect voor de vastgelegde natuurwaarden. De meeste land trusts zijn onafhankelijke, particuliere ondernemingen die zich richten op natuurbeschermingsacti-

viteiten of zijn een afdeling van een grotere organisatie waarvan de missie verder reikt dan louter natuurbehoud.

Wat moet de rol van de ondersteunende organisaties zijn?

- **Zorgen voor een haalbaar wettelijk kader**
Een wettelijke kader is essentieel om perspectief te kunnen garanderen op lange termijn. De EU-biodiversiteitsstrategie gaat uit van een langetermijnvisie, en instrumenten voor privaat natuurbehoud moeten ook bijdragen tot dit perspectief. Een langetermijnperspectief is gunstig voor de natuur, voor de landeigenaar zelf, voor het vertrouwen in partnerschap en om het gebruik van overheidsgeld voor deze instandhoudingsinvesteringen te rechtvaardigen.
- **Communiceren van uitdagingen op nationaal en Europees niveau**
Klimaatverandering, strenge regelgeving en hoge belastingdruk zijn belangrijke uitdagingen voor de Europese private eigenaar.

- **Een vertrouwensband met de betrokken eigenaars verzekeren door een bepaalde autonomie te respecteren**

Een zekere mate van autonomie is vaak een fundamentele waarde in de bereidheid van private eigenaars om deel te nemen aan een instandhoudingsovereenkomst of programma.

- **Zorgen voor uitwisseling van kennis en ervaring**

Een uitwisseling van kennis in twee richtingen is van cruciaal belang om vertrouwen en samenwerking aan te moedigen en zo een goede werkrelatie op te bouwen.

- **Ondersteuning bij de uitvoering van het programma**

Ondersteunende organisaties behartigen gelijke mogelijkheden en ondersteuning voor particuliere landeigenaars en natuurbeschermingsorganisaties, en motiveren vertrouwen en samenwerking tussen de verschillende actoren. Het vinden van een gemeenschappelijke basis tussen de verschillende actoren is een essentiële stap

in dit proces. Een succesvolle samenwerking tussen particuliere landeigenaren en natuurbeschermingsorganisaties zal leiden tot een win-winsituatie.

Conclusie

Hoewel er een grote verscheidenheid bestaat onder de actieve particuliere landbeheerders, zijn hun doelstellingen bijna altijd gericht op de lange termijn, zoals bij duurzaam natuurbehoud het geval moet zijn. Met een duidelijk en transparant kader kunnen zij optreden als de meest efficiënte belanghebbenden bij instandhoudingsinitiatieven en de noodzakelijke aanvulling vormen op de aanpak van de natuurbeschermingsorganisaties, die vaker afhankelijk zijn van een politiek systeem op korte termijn.

Het project "Land Is For Ever" heeft een financiering ontvangen van het programma LIFE van de Europese Unie in het kader van subsidieovereenkomst LIFE17PREBE001.

De bosteller

Vlaanderen
verbeelding werkt

Bossen beroeren iedereen. Ze zijn belangrijk voor planten, dieren en mensen. We moeten ze koesteren en we willen er meer. Het is de ambitie van de Vlaamse Regering om 10.000 ha bijkomend bos te realiseren tegen 2030. 4.000 ha daarvan tegen 2024, het einde van deze legislatuur. De overheid moedigt lokale overheden, partnerorganisaties, verenigingen en particulieren aan om mee te werken aan het realiseren van deze ambitie. Om te kunnen opvolgen hoeveel nieuw bos er in Vlaanderen bijkomt, is er de bosteller van Natuur en Bos. Op deze website kan elk nieuw aangeplant bos geregistreerd worden.

Heb je, als private eigenaar tussen 1 oktober 2019 en vandaag een nieuw bos aangeplant of bos gecompenseerd? Ga dan meteen naar de website van de bosteller (<https://www.bosteller.be>) en registreer je bos. Zo help je mee aan de realisatie van 10.000 ha bijkomend bos in Vlaanderen tegen 2030.

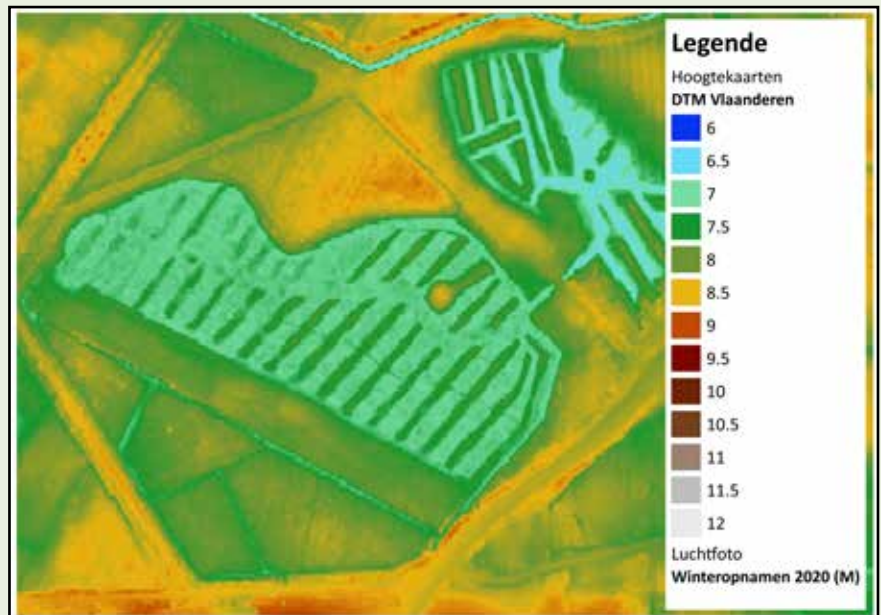
Over poelen en vennetjes

Auteur: Jeroen Truyen, Landmax bv

Padden en salamanders weten het al langer, poeltjes vormen het kloppende hart van bosgebieden en landgoederen. Niet alleen organiseren amfibieën in het vroege voorjaar een ware volksverzameling in de waterelementen op uw domein. Het ganze jaar blijken poelen een echte bron van leven en dynamiek.

Poelen hebben meestal een kunstmatige oorsprong. Denk bv. aan bomkraters, vee-drinkplaatsen, leemkuilen of vlasrootputten. Meestal situeren poelen zich op laaggelegen plaatsen waar regenwater of opstuwend grondwater (kwel) zich verzamelt. Vennetjes zijn natuurlijke waterelementen die voorkomen op locaties met een ondiepe ondoordringbare bodemlaag.

Er zijn veel goede argumenten om een poel aan te leggen, evenzeer zijn er enkele belangrijke randvoorwaarden die de kans op succes bepalen. Een goede gebiedsstudie is een essentiële eerste stap. Zo is het aangewezen om historische kaarten na te kijken. Niet alleen de Ferrariskaart van 1771-1778, ook de Militair topografische kaarten van 1873, 1909 en 1939 geven een erg precieze intekening van het vroegere landschap. Daarnaast is het aangewezen het *Digitaal Terreinmodel (DTM)* te raadplegen. Het micoreliëf wordt door het DTM op erg gedetailleerde wijze weergegeven. Een aanblik op de grachtenstructuur van een domein vertelt bijvoorbeeld op welke plaatsen vroeger de meeste inspanningen geleverd werden om water af te voeren. Nu ligt hier misschien net de opportuniteit om een poeltje te creëren. Tenslotte kan ook de aanwezige vegetatie veel vertellen. Zo komt gagel nog veel voor in gedraineerde, beboste vennetjes.

Bij het creëren of herstellen van een poel zijn er enkele basisregels.

Zo is het belangrijk een diepte van ca. 1,5 m te creëren en een oppervlakte van 150 tot 200 m² te bekomen. De randzones leg je aan onder een flauwe hoek zodat er zich een mooie oevervegetatie kan ontwikkelen. Cruciaal is echter vooral voldoende lichtinval. Het grote gevaar voor elke poel schuilt in de natuurlijke neiging tot verbossing van de aanpalende vegetaties met beschaduwing en bladval tot gevolg. Idealiter ontwikkelt zich rond de poel een zoomvege-

tatie die een gefaseerd maaibeheer krijgt. Beheerkosten kunnen opgevangen worden in een natuurbeheerplan dat subsidiestelsels aanspreekt. Daarnaast geldt een natuurbeheerplan tevens als vergunning voor een reliëfwijziging tot maximaal 100 m². Als je een grotere oppervlakte ambieert, heb je een omgevingsvergunning nodig. Leuk is dat geleverde inspanningen snel belonen, al vlug verschijnen de eerste libellen, kikkers en badende vogels.

Artikel door Landmax bv. Neem contact op voor advies omtrent bos- en natuurbeheer via info@landmax.be of 0497 80 10 11.

Ondersteun ons beroep tegen het gemeentewegendecreet.

In september 2019 keurde de Vlaamse regering een nieuw decreet goed dat o.a. de wet op de buurtwegen vervangt. Het decreet werd opgesteld en goedgekeurd zonder betrokkenheid van de eigenaars en beheerders van de terreinen, die er de lasten van dragen. Evenmin werd een advies van de Raad van State gevraagd.

Het bestreden decreet bevat zeer grote risico's voor het eigendomsrecht en dus ook uw jachtveld. Het creëert immers de mogelijkheid voor gemeentes om overal wegen voor niet gemotoriseerd verkeer aan te leggen of af te schaffen (ook waar die er nooit zijn geweest), te onteigenen zelfs, zonder daarbij enige compenserende vergoeding te voorzien! Dit kan de gemeente volledig doen naar eigen goeddunken en het kan op eenvoudige vraag van eender wie. Het decreet voorziet daarvoor slechts een eenzijdige belangenafweging (criteria) ten voordele van de gebruiker van de weg, zijnde de recreant of passant! Daar bovenop is er geen enkele administratieve beroepsmogelijkheid tegen een beslissing van de gemeente en staat de gemeentelijke beslissing zelfs boven rechterlijke uitspraken! De gemeente wordt dus rechter en partij! Het decreet houdt geen rekening met de grondwettelijke bescherming van het eigendomsrecht, een basisrecht van elke eigenaar!

Landelijk Vlaanderen stapte daarom naar het Grondwettelijk Hof om het decreet te vernietigen. Deze procedure is duur en kan de vereniging niet alleen dragen. Om uw belang als private beheerders van het platteland te vrijwaren, is elke financiële steun heel erg welkom. Zo u wenst, kunt u bij uw storting uw e-mailadres nalaten en krijgt u alle updates inzake het dossier.

Landelijk Vlaanderen zorgt voor een betere omkadering van de private eigenaar en beheerder. We streven daarbij naar een multifunctionele aanpak met een leefbare economische return.

Steun onze juridische strijd via een bijdrage op de rekening van Landelijk Vlaanderen:

BE37 3350 4426 9028 met vermelding 'Procedure gemeentewegen'

Meer informatie over Landelijk Vlaanderen met de procedure: www.landelijk.vlaanderen.

**Verzeker
bosbrand, storm,
iijzel- en sneeuwdruk**

**ONDERLINGE
BOSSEN
VERZEKERING**

**Beste voorwaarden
Laagste premies
Uniek in België**

Info & Offerte
www.bossenverzekering.be
info@finepolis.be – Tel 0470/24.76.36
BE0444.091.635 – Finepolis bv – Valkeniersdreef 5/23 3140Keerbergen

Natuur

Natuurrapport 2020: balans van een decennium werken aan biodiversiteit

INSTITUUT
NATUUR- EN BOSONDERZOEK

Auteur: Antwerpse Bosgroepen (Simon De Smedt). Bron: Schneiders A., Alaerts K., Michels H., Stevens M., Van Gossum P., Van Reeth W., Vught I. (2020). Natuurrapport 2020: feiten en cijfers voor een nieuw biodiversiteitsbeleid. Mededelingen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2020 (2). Brussel

Elke 2 jaar publiceert het Instituut voor Natuur en Bosonderzoek (INBO) een natuurrapport. Zij houden de vinger aan de pols van de biodiversiteit in Vlaanderen en maken aanbevelingen voor het beleid. 2020 was een belangrijk jaar voor de biodiversiteitsstrategieën op mondiaal en Europees vlak, dus spitst het Natuurrapport zich toe op de huidige trends in Vlaanderen. Het verdict was niet positief, maar ook niet hopeloos.

Europese Natuurdoelen

Biodiversiteit is het geheel van alle levensvormen op een bepaalde locatie. Waarom dit het beschermen waard is, wordt duidelijk als we naar het functioneren van ecosystemen kijken. Als mens zijn we afhankelijk van gezonde, veerkrachtige ecosystemen want zij bepalen ons leefmilieu en onze gezondheid. Biodiversiteit is de natuurlijke motor van elk ecosysteem. Hoe hoger de biodiversiteit, hoe robuuster en veerkrachtiger onze leefomgeving. In een dichtbevolkte regio als Vlaanderen is de druk die we op de biodiversiteit uitoefenen al eeuwenlang te hoog. Eén van de gevaren daarvan is dat we intussen enkel nog over gedegradeerde ecosystemen beschikken en de neiging hebben om die als normaal te beschouwen.

Wie nooit een nachtegaal heeft horen zingen, mist zijn lied niet als hij uitsterft.

Bij het lezen van het Natuurrapport moet je weten dat positieve trends afgewogen worden tegenover een barslechte uitgangssituatie; het betekent dus niet per se dat het huidige beleid volstaat.

Vanuit de Europese biodiversiteitsstrategie werden er 6 streefdoelen voor 2020 vooropgesteld:

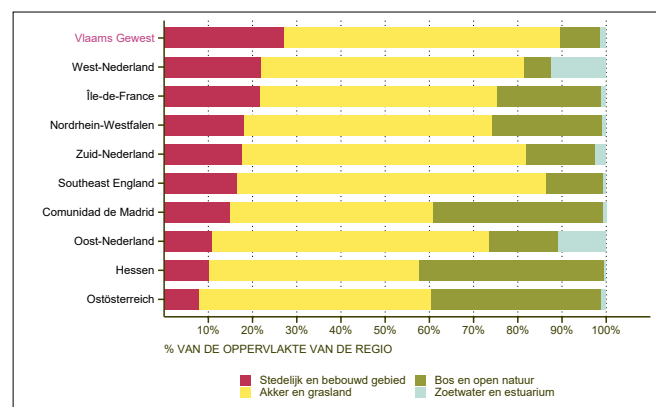
- uitvoeren van de bestaande vogel- en habitatrichtlijn;
- herstellen van gedegradeerde ecosystemen en aanleggen van groenblauw netwerk;
- verhogen van de bijdrage van land- en bosbouw aan het biodiversiteitsherstel;
- realiseren van duurzame visserij;
- druk van invasieve soorten op biodiversiteit verminderen;
- Europese impact op mondiale biodiversiteit verlagen.

Van deze doelen werd geen enkele gerealiseerd. Sterker nog, de toestand tegenover het uitgangsjaar 2010 is enkel voor de invasieve

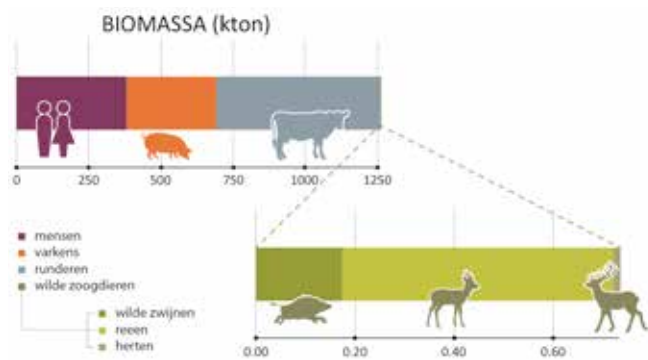
soorten deels verbeterd. Op vlak van natuurbeleid heeft Vlaanderen zich de voorbije 10 jaar niet als voorbeeldregio kunnen waarmaken. Een inhaalbeweging is dus hoognodig, vooral omdat vanuit de EU voor 2030 hogere ambities opgelegd worden. In de Green Deal werd vastgelegd dat klimaatdoelen en biodiversiteitsherstel in de economische groei geïntegreerd moeten worden. Ook een aantal concrete doelen werden opgenomen, zoals het planten van maar liefst 3 miljard extra bomen en het ontsnipperen van 25.000 km rivieren. Als Vlaanderen in 2030 een mooier rapport wil kunnen voorleggen, zal het dus ook regionaal de biodiversiteitsstrategie met alle beleidsdomeinen moeten verweven.

Impact op biodiversiteit

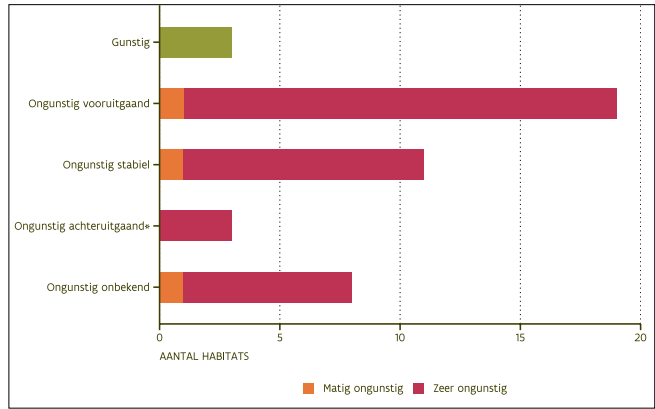
Volgende grafieken schetsen een beeld van de algemene biodiversiteitstrends uit het Natuurrapport.

Figuur 1: Ruimtegebruik in vergelijking met andere dichtbevolkte regio's: Vlaanderen heeft zowel het hoogste percentage bebouwing als het laagste percentage bos en natuur. © INBO

Figuur 2: Biomassa voor mens en grote zoogdieren in Vlaanderen
In Vlaanderen bestaat 99,9% van de biomassa uit mensen, runderen en varkens, en 0,1% uit wilde zoogdiersoorten zoals everzwijnen, reeën en herten. © INBO

Figuur 3: Beoordeling van de staat van instandhouding van habitats van Europees belang in Vlaanderen. Oranje en rood geven respectievelijk het aantal matig ongunstig en zeer ongunstig beoordeelde habitats weer binnen een trend (vooruitgaand, stabiel, achteruitgaand of onbekend). © INBO

Beuk naast de Nete © Antwerpse Bosgroepen

Bos in Natuurrapport

In het Natuurrapport worden verschillende habitats uit tabel 1 zoals bos, graslanden en moeras verder uitgediept. Hier richten we ons uiteraard op bos. Vlaanderen is één van de bosarmste regio's van Europa. Toch vormen bossen met ongeveer 10 % van de landoppervlakte het grootste halfnatuurlijke ecosysteem van Vlaanderen. Het belang van bossen wordt in het Natuurrapport benadrukt op 2 vlakken: Vlaanderen heeft een hoge diversiteit aan mogelijke boshabitats: van wilgenvloedbossen tot droge dennen-eikenbossen, en ze leveren zeer diverse ecosysteemdiensten. Inzetten op meer en beter bos is dus een vereiste voor een hogere biodiversiteit. De opper-

	Bos	Graslanden	Heide en in-landse duinen	Moeras	Rivieren en stilstaande wateren	Kustduinen en strand	Estuaria, slikken en schorren
Vermesting via lucht (i.e. stikstofdepositie)	x	x	x	x	x	x	
Versnippering	x	x		x		x	x
Vermesting via grond- en oppervlaktewater en via bodem	x	x		x	x		
Landgebruiksverandering	x	x		x		x	x
Verstoring hydro- en geomorfologie		x		x	x	x	x
Verdroging	x	x		x	x		
Verzuring		x	x	x	x		
Invasieve uitheems soorten					x	x	x
Klimaatverandering		x		x	x		
Onaangepast of achterstallig beheer	x	x	x				
Verstoring			x		x	x	

Tabel 1: Overzicht van de belangrijkste drukfactoren voor habitats van Europees belang op Vlaamse schaal en per ecosysteem. Deze factoren vormen een netwerk van oorzaak en gevolg, waarbij landgebruik in grote mate de kansen op natuurherstel bepaalt. Door de afname in open ruimte wordt de resterende oppervlakte steeds intensiever gebruikt. Dit resulteert in een vergaande versnippering, waardoor verontreiniging diep in alle ecosystemen kan doordringen. De intensivering leidt tot overexploitatie, denk maar aan bodemuitputting en grondwaterdaling. Bovenop deze lokale drukfactoren komen de globale problemen van import van invasieve soorten en de klimaatwijziging die in reeds verstoorde ecosystemen extra zwaar wegen. © INBO

Vanuit Hoogte, vliegden en gagel © Antwerpse Bosgroepen

vlakke bos en houtige vegetatie bleef tussen 2013 en 2016 netto ongewijzigd. Die status quo is het resultaat van enkele duizenden hectare ontbossing en bosuitbreiding die elkaar compenseren. Die omzetting hypothekeert de ontwikkeling van oude bossen met een typische en hoge biodiversiteit. De versnippering van het landschap maakt ook dat al die kleine en overwegend jonge bossen functioneren als eilanden waarbij uitwisseling tussen verschillende bossen moeilijk is, met een grotere kans op lokaal uitsterven van populaties tot gevolg.

De functionele diversiteit en de natuurlijkheid van het Vlaamse bos nemen gelukkig wel toe. Er komen gemiddeld meer soorten bomen voor dan 10 jaar geleden en ook het aandeel dood hout neemt licht toe. Het omvormen van monotone naaldhoutbestanden naar inheems loofbos draagt daaraan bij. Ook de typische oud-bosflora (bosanemoon, hyacint, daslook...) is aan een voorzichtig herstel bezig, vooral in jongere bossen.

Bijna alle indicatoren van de kwaliteit van het bos wijzen op een positieve evolutie. Bij de kwantitatieve indicatoren blijft de bosoppervlakte dan wel achter, het gemiddelde volume hout in de bossen neemt nog altijd toe, wat erop wijst dat de houtoogst onder de aanwas blijft.

 Het is echter te vroeg om te besluiten of het bosbeheer via natuurbeheerplannen ook een effect heeft op de biodiversiteit van de bossen, aangezien die effecten pas op lange termijn meetbaar worden.

We zijn er nog lang niet. De staat van instandhouding van boshabitats van Europees belang is over de hele lijn ongunstig. Vooral de vergaande versnippering door ontbossing en het verlies van ruimtelijke samenhang maken dat de oppervlakte en habitatkwaliteit ondermaats zijn. De trends zijn licht positief voor 5 boshabitats, maar er zullen extra inspanningen nodig zijn om de druk van vermesting, verdroging, invasieve soorten en vooral ontbossing tegen te gaan, willen we die trend behouden. Volgende aanbevelingen werden in het Natuurrapport geformuleerd:

- zorg voor een betere bescherming van bossen, ook in harde gewestplanbestemmingen, en voor meer ruimte voor bebossing. De ambitie ligt op 10.000 ha tegen 2030. Fundamentele aanpassingen van het speelveld tussen urbanisatie, landbouw en natuur dringen zich op;
- versterk de oude bossen en zoneer het bosbeheer. Door het beheer in grotere boscomplexen te zoneren, kan het microklimaat in stand gehouden worden. Centraal in het complex komen de onbeheerde zones en zones met kleinschalige kappingen. Natuurdoelen van meer open vegetaties, open plekken en kapvlaktes worden in de buitenrand van een bos geconcentreerd;
- maak van duurzaam bosbeheer de norm. In een sterk versnipperd boslandschap is het belangrijk dat de principes van duurzaam bosbeheer algemeen worden toegepast, ook in de kleine privébossen;
- werk ook buiten bos aan boskwaliteit en zet in op diversiteit. Naast het vergroten van de bestaande boskernen kan meer landschappelijke verwevenheid de effecten van versnippering milderen. Een verdere verlaging van de stikstofuitstoot is essentieel om de negatieve effecten van vermesting en verzuring op bossen te stoppen;
- zet verder in op de verfijning van instrumenten om de oppervlakte en kwaliteit van bossen met voldoende hoge frequentie te monitoren.

Ook De Bosgroepen willen hieraan bijdragen en staan klaar om private boscijzenaars bij de opmaak van beheerplannen en bij het duurzaam beheer van hun bos te ondersteunen.

MEERSMAN & VAN KEER

ADVOCATENASSOCIATIE

- › Eigendomsrecht - Recht van uitweg
- Erfdienstbaarheden
- › Landbouwrecht en de Pachtwet
- › Milieurecht - Milieuvergunningen
- › Erfrecht en overdracht van het
familiale landbouwbedrijf
- › Dieren: Koop - Verkoop
- Aansprakelijkheid

Willem Tellstraat 22, B-9000 GENT
 meersman.vankeer@adv-mvk.be

Tel. 09 225 80 30

www.adv-mvk.be

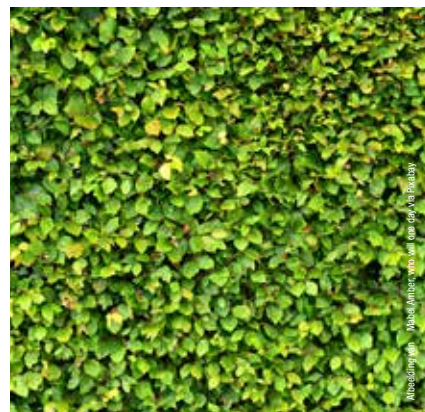
Groepsaankoop plantgoed: jaarlijkse haagplantactie van de Limburgse Jagersvereniging

Overweeg je dit najaar een haag aan te planten, dan kan je vanaf nu ook plantgoed aankopen via de groepsaankoop van de Limburgse jagersvereniging. Vorig jaar bleek de actie goed voor de aanleg van maar liefst 16 km nieuwe hagen in voornamelijk de provincie Limburg, maar met ook al bestellingen vanuit West-Vlaanderen. Het initiatief kreeg zelfs Europese lof toegeworpen. Daarom hebben de Limburgse jagers beslist om de werking uit te breiden naar heel Vlaanderen.

De organisatie legt momenteel nog de laatste hand aan het aanbod en de prijzen. Geïnteresseerde eigenaars kunnen zich nu al vrijblijvend inschrijven voor het aanbod van 2021. Neem daarvoor contact op met de lokale jager of wildbeheersseenheid (WBE). De WBE neemt dan contact op met de coördinator van de haagplantactie. De bestellingen kunnen dan geplaatst worden tot eind november 2021.

Heb je zelf niet de mogelijkheid om de aanplant uit te voeren, vraag dan zeker binnen de WBE of de lokale jagers kunnen helpen. Je kan ook aankloppen bij de bosgroepen, die vaak samenwerken met de lokale jagers voor haagplantaties.

De contactgegevens van je lokale jager of WBE vind je via <https://hvv.be/info/jachtplannen/> of contacteer info@hvv.be.

Coördinator van de haagplantactie:
Marcel Lemmens +32 478 91 08 87
lemmens_marcel@hotmail.com

5 pre-ecoregelingen goedgekeurd

Wil je als landbouwer in de toekomst meer of blijven inzetten op maatregelen die een positief effect hebben op milieu, klimaat en biodiversiteit? Dan kan je binnenkort intekenen op de voorloper van de nieuwe eco-regelingen! In aanloop naar het nieuwe GLB dat ingaat op 1 januari 2023, keurde de Vlaamse Regering 5 pre-ecoregelingen goed.

De uitvoeringsbesluiten (met o.a. de voorwaarden en aanvraagprocedure) moeten wel nog worden goedgekeurd, daarom is onderstaande informatie nog onder voorbehoud. Maar omdat er voor de pre-ecoregeling productief kruidenrijk grasland al teelthandelingen zullen nodig zijn in het najaar van 2021, willen we je toch nu al informeren.

De 5 pre-ecoregelingen zijn:

- inzaai productief kruidenrijk grasland,
- ecologisch beheerd grasland,
- inzaai van milieu-, klimaat- en biodiversiteitsvriendelijke teelten,
- precisielandbouw en
- de verhoging van organisch koolstof van bouwland via teeltplan.

Je zal de subsidie voor deze pre-ecoregelingen in 2022 kunnen aanvragen via de verzamelaanvraag.

Belangrijk om weten: voor productief kruidenrijk grasland zal je het grasland dus al dit najaar kunnen inzaaien. Meer info zal te vinden zijn op de website van het Departement Landbouw & Visserij: <https://lv.vlaanderen.be/nl>.

Bron: Departement Landbouw & Visserij

MARLEX
legal architects

dirk martensstraat 23, 8200 brugge
t +32 50 83 20 38 f +32 50 83 20 36
advocatenkantoor@marlex.be
marlex.be

Marlex Legal Architects is een partner voor ondernemingen met gezonde ambitie. Ons team is multidisciplinair samengesteld waarbij iedereen over zijn/haar expertise beschikt. Het team 'Omgeving' binnen Marlex begeleidt u bij de complexe materie van het omgevingsrecht:

- Bodem en materialen
- Overheidsopdrachten & -contracten
- Agrarisch recht & pacht
- Handhaving
- Onteigeningen
- Hernieuwbare energie

Dankzij onze multidisciplinaire samenwerking binnen het kantoor, hebben we ook expertise in de fiscale en burgerrechtelijke aspecten van deze domeinen.

Word **NU** lid van
Landelijk Vlaanderen!
www.landelijk.vlaanderen

Landelijk Vlaanderen

Thuis op het platteland

Raakt u of uw kennis ook niet wijs uit alle geldende regelgevingen?
Wilt u op de hoogte blijven van de laatste nieuwtjes?
Wilt u praktijkervaringen van andere eigenaars leren kennen?

Meer nog:

- Wil u gecontacteerd worden wanneer een nieuw project in uw omgeving van belang is voor uw eigendom?
- Heeft u advies nodig in een dossier?
- Heeft u onze kennis en ervaring nodig bij een probleem of geschil?
- Wil u beroep doen op ons netwerk om een knelpunt aan te kaarten?

Ondersteun dan vandaag nog
Landelijk Vlaanderen en u kunt
rekenen op onze steun!

Prosper: "Moet ge nu wat weten?
Ik heb vorige maand wat bomen
gekap langs mijne vijver en nu
krijg ik daarvoor een boete in de
bus!
Wat moet ik nu doen?"

Michel: "Maar Prosper toch, zijt
gij nog geen lid van Landelijk
Vlaanderen? Dan had ge wel
geweten dat ge als eigenaar nog
niet zomaar al moogt doen wat ge
wilt op uwe grond."

Natuurdecreet, criteria duurzaam bosbeheer, veldwetboek, codex ruimtelijke ordening, burgerlijk wetboek, pachtwetgeving, jacht-decreet, stedenbouwkundige verordeningen, ruimtelijke uitvoeringsplannen, natuurinrichtingsprojecten, landinrichtingsprojecten, ruilverkavelingen, onteigeningen, trage wegen, erfgoeddecreet, besluit cultuurobjecten, schenkbelasting, erfenisbelasting, grond-taks, pachtprijzen, beheerovereenkomsten, natuurbeheerplannen, stroomgebiedbeheerplannen, soortenbesluit, boscompensatie...

Hoe word ik lid?

- Het 'Zilveren lidmaatschap' bedraagt € 60 + een oppervlaktebijdrage van € 2 per ha.
- Extra hulp nodig bij u ter plaatse, kies dan voor ons 'Gouden lidmaatschap' voor € 450 + een oppervlaktebijdrage van € 2 per ha.
- Stort uw lidgeld op IBAN BE37 3350 4426 9028 met de vermelding "lidgeld + uw naam"
- Contacteer ons gerust voor meer informatie op info@landelijk.vlaanderen of 02 217 27 40.

Landelijk Vlaanderen lobbyt op Vlaams niveau voor een betere omgeving voor de private eigenaar en beheerder en strijdt voor een multifunctionele aanpak met een leefbare economische return voor de eigenaar. Wie wil meegenieten van het buitengebied is welkom, maar met respect voor ons levenswerk!

Voor meer info, neem gerust een kijkje op onze website:
www.landelijk.vlaanderen

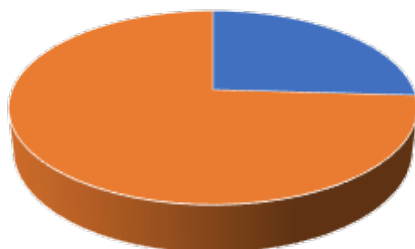
Natuur

Auteur: Valérie Vandenabeele

Resultaten bevraging nieuwe projectsubsidie soorten

In maart lanceerde Natuur en Bos een nieuwe projectsubsidie voor wie gronden wou inrichten voor soorten. De projectsubsidie moest laagdrempelig zijn en de administratie laag houden. Via een enquête die liep van 22 maart tot 26 april bevroegen wij onze leden over deze nieuwe subsidie. Wij danken iedereen om deel te nemen aan deze enquête, die gemiddeld slechts 1 minuut en 38 seconde duurde om in te vullen. We bundelen uw reacties en geven ze door aan Natuur en Bos om de subsidies toegankelijker te maken voor u.

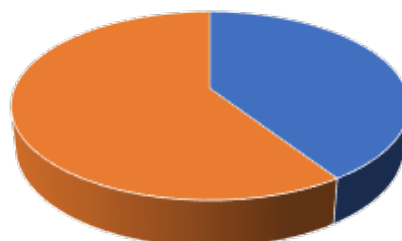
75% wil gronden inzetten voor soorten

75% van de respondenten geeft aan gronden in eigendom of beheer te hebben, die men wenst in te richten voor bepaalde soorten.

De soorten waarvoor men wil inrichten zijn velerlei. De meest voorkomende trefwoorden zijn: patrijs, akkervogels en grondbroeders, vogels, vleermuizen, amfibieën en kamsalamander. Opvallend is dat er ook heel specifieke soorten en ook struiksoorten werden vernoemd.

60% leest geen waslijst aan spelregels

Op de vraag of men de website met de regels voor de PSS reeds geopend had en de regels bekeken had – de link stond vermeld in dezelfde communicatie als de link naar de enquête – antwoordde bijna 60% “nee”. Uit de bijkomende commentaren vermoeden we dat de stap naar het lezen van een set voorwaarden en regels op de website van Natuur en Bos voor private beheerders hoogdrempelig is. We stellen daarom alvast voor om webinars te organiseren in samenwerking met Natuur en Bos om de weg naar soortenbeheer en eraan verbonden kosten en subsidies toegankelijker te maken.

Op de vraag of men de subsidie al dan niet goed vindt, bevestigt de hoogdrempeligheid. Ook het hoge startbedrag van € 2.000 en de restfinanciering van 30 % krijgen kritiek. Vele respondenten maken ook de link naar de landbouwers, die men als eigenaar of jager niet overtuigd krijgt om enkele hoekjes of kantjes niet landbouwproductief te bewerken. Voor sommige soorten hekelte men de flexibiliteit voor invulling van een projectaanvraag. Vaak vraagt men ook naar het dekken van kosten voor beheer, dat moeilijker of duurder is, eerder dan de inrichting. Tot slot vreezen een aantal eigenaars door het aangaan van een subsidie een hypotheek te leggen om hun grond naar de toekomst.

TACKLING REAL ESTATE CHALLENGES THROUGH CREATIVITY

STEDENBOUWKUNDIGE ANALYSE
BEHEER EN STRUCTURERING (FONDSEN)

HOUTBAAI

VERKOOP EN INVESTERINGEN
SCHATTINGEN (V LABEL) EN EXPERTISE

Bos

Gezamenlijke verklaring bosbouworganisaties

De nieuwe Europese bossenstrategie: wanneer gaat men rekening houden met de mening van de Europese bosbouwsector en verwante sectoren?

De nieuwe Europese bossenstrategie voor de periode na 2020 werd door de Europese Commissie gepubliceerd op 16 juli 2021. Deze strategie dient nog besproken te worden door het Europees Parlement en de Europese Raad. De bos- en houtsector in de EU maakt zich intussen grote zorgen over het tekst. De standpunten die de sector de voorbije maanden heeft geformuleerd, zijn in de tekst helaas amper of niet meegenomen. Bovendien lijken de opmerkingen van het Europees Parlement¹ en de Raad² met betrekking tot de nieuwe strategie over het hoofd te zijn gezien.

Wij doen een dringend beroep op de Europese instellingen om ten gronde rekening te houden met de opmerkingen vanuit de sector. Als men de standpunten van de bosbouwsector blijft negeren, lopen we het risico dat de hele bos- en houtsector in de EU wordt ontwricht en dat volledig voorbij wordt gegaan aan de behoefte aan motivatie en steun van de miljoenen mensen die "het in het veld waarmaken". Dit zou resulteren in een mislukking van de uitvoering van de strategie.

De nieuwe Europese bossenstrategie moet een evenwicht tot stand brengen tussen de verschillende functies die alle ecosysteemdiensten leveren, en moet onder meer de hele houtkolom ondersteunen om concurrerend te blijven en te blijven bijdragen tot een groenere economie.

1. De gegevens over de toestand van de bossen moeten volledig zijn en naar behoren worden gebruikt

Hoewel er verschillende gegevensbronnen beschikbaar zijn, moeten de bossenstrategie van de EU en de doelstellingen ervan gebaseerd zijn op een grondige evaluatie van de toestand en de trends van de

bossen, vooral omdat de waardebeoordeling van grondstoffen uit bossen onderworpen zijn aan mondiale, pan-Europese, Europese en nationale beoordelingen. Hoe dan ook moeten alle gegevens die worden verzameld en gerapporteerd, afgetoetst worden met de nationale monitorings- en beheersgegevens van de bevoegde instanties van de lidstaten, teneinde misleidende informatie te voorkomen. De bronnen moeten ook altijd worden vermeld.

2. Duurzaam bosbeheer en multifunctionaliteit moeten ook in de toekomst de belangrijkste beginselen van de nieuwe strategie blijven

De praktijken van duurzaam bosbeheer (DBB) die in de bossen van de EU worden toegepast, tonen duidelijk aan dat de ecologische functies van ecosystemen, met inbegrip van biodiversiteit, in actief beheerde bossen in stand kunnen worden gehouden naast de levering van biomassa, hout, niet-houtproducten en andere ecosystemendiensten, en tegelijk kunnen bijdragen tot de beperking van en de aanpassing aan de klimaatverandering.

Boscosystemen worden steeds vatbaarder voor diverse door klimaatverandering veroorzaakte biotische en abiotische factoren, zoals branden, droogtes en stormen, alsook uitbraken van plagen en ziekten. DBB is de optimale manier om bossen veerkrachtig en klimaatresistent te houden, zodat zij kunnen bijdragen tot de verwezenlijking van de doelstellingen van de EU Green Deal.

Vanwege de diversiteit aan bossen bestaat er, in tegenstelling tot wat in het ontwerp wordt gesuggereerd, geen "one-size-fits-all"-manier om bossen te beheren. Bosbeheerspraktijken weerspiegelen deze

diversiteit en zijn verankerd in nationale en regionale wetgevingen volgens de bevoegdheidsverdeling en het subsidiariteitsbeginsel die in overeenstemming zijn met de criteria en indicatoren van Forest Europe. De invoering van een nieuw juridisch kader met een gecoördineerd instrument voor bosplanning en -beheer op EU-niveau of de vaststelling van EU-indicatoren en -drempels voor duurzaam bosbeheer zou niet alleen een grote invloed hebben op het duurzame beheer van de bossen in de EU, maar ook dit officieel overeengekomen opzet verstoren.

3. De bio-economie moet meer zijn dan houtproducten met een lange levensduur en moet steunen op een geïntegreerde waardeketen

De bossen en de houtsector in de EU zijn een essentieel ingrediënt in het recept om de koolstofneutraliteitsdoelstelling voor 2050 te halen, aangezien zij op drie essentiële manieren bijdragen tot de beperking van de klimaatverandering: koolstofvastlegging, koolstofopslag in bomen en houtproducten, en koolstofvervanging door grondstoffen te leveren ter vervanging van materialen en energie op basis van fossiele brandstoffen.

Alvorens hout van hoge kwaliteit wordt geoogst, moeten verscheidene andere beheershandelingen worden verricht die resulteren in de levering van hout van andere kwaliteiten voor andere toepassingen. Daarom vereist de ondersteuning van langlevende houtproducten de ondersteuning van actief bosbeheer, met inbegrip van de productie en het verbruik van andere houtproducten zoals papier, verpakking en energie, die nodig zijn om de koolstofneutraliteitsdoelstellingen van de EU te bereiken. Kunstmatig voorrang geven aan langlevende houtproducten boven andere houtproducten

¹ European Parliament resolution of 8 October 2020 on the European Forest Strategy - The Way Forward (2019/2157(INI))

² Council conclusions on Perspectives for the EU forest-related policies and EU forest strategy post-2020 - (10 November 2020)

zou betekenen dat voorbij wordt gegaan aan de bosbeheercyclus en aan het hoge niveau van efficiëntie dat de hele bos- en houtkolom reeds realiseert. Als de nieuwe Europese bossenstrategie een duurzame bio-economie in de EU wil bevorderen en stimuleren, moet zij logischerwijs alle toepassingen van hout omvatten, in overeenstemming met de reeds vastgestelde Europese wetgeving en de overeengekomen doelstellingen.

Wat onderzoek en innovatie betreft, moet de bestaande onderzoeks- en innovatieagenda³ van de Europese bosbouwsector, die de hele waardeketen bestrijkt, worden erkend als uitgangspunt bij het voorstellen van eventuele toekomstige onderzoeks- en innovatieactiviteiten.

4. De geplande steun voor bosteigenaren en -beheerders moet alomvattend zijn

In haar beleid inzake klimaatverandering, biodiversiteit, bio-economie, plattelandontwikkeling en hernieuwbare energie heeft de EU zeer ambitieuze doelstellingen geformuleerd met betrekking tot bossen. Momenteel is het vooral de houtsector die voor de nodige financiering van het multifunctionele beheer van bossen zorgt. Financiële steun en stimulansen moeten hand in hand gaan met bosbeheer als onderdeel van de open markteconomie. Nieuwe bosgerelateerde beleidsmaatregelen mogen daarom de economische ontwikkeling van bossen niet beperken en geen gevolgen hebben voor de werkgelegenheid in de sector. Zij moeten zowel openbare als particuliere bosteigenaren en -beheerders financieel blijven steunen bij het vervullen van hun multifunctionele rol, met name om de klimaatbestendigheid en de aanpassing van de bossen in de EU te vergroten. Parallel daaraan moet betaling voor andere ecosysteemdiensten dan houtvoorziening worden ontwikkeld, op voorwaarde dat dit op vrijwillige basis gebeurt en vergezeld gaat van specifieke financiële instrumenten en een toereikend budget.

Ook is politieke en maatschappelijke steun nodig, in de vorm van erkenning en aanmoediging van de ervaring en deskundigheid van bosteigenaren en -beheerders en van hun dagelijkse werkzaamheden en inspanningen.

Steun aan bosteigenaren en -beheerders betekent voorts dat aandacht moet worden besteed aan de complexiteit van bossen

Ondertekend door:

Bioenergy Europe
European Confederation of the Woodworking Industries (CEI-Bois)
European Organisation of Agricultural, Rural and Forestry Contractors (CEETAR)
Confederation of European Forest Owners (CEPF)
Confederation of European Paper Industries (CEPI)
European Farmers and European Agri-Cooperatives (Copa and Cogeca)
European Landowners' Organization (ELO)
European Organisation of the Sawmill Industry (EOS)
European State Forest Association (EUSTAFOR)
European Federation of Forest-Owning Communities (FECOF)
Forest-based Sector Technology Platform (FTP)
Program for the Endorsement of Forest Certification (PEFC)
Union of European Foresters (UEF)
Union of Foresters of Southern Europe (USSE)

en bosbouw, die vooral gelegen is in de diversiteit van bossen, hun ecosystemen en hun eigenaars en beheerders. De dualistische verklaringen die thans in het ontwerp voor een nieuwe Europese bossenstrategie worden voorgesteld met betrekking tot bosbeheerspraktijken en de wijze waarop bossen beter moeten worden beheerd, zijn allesbehalve ondersteunend.

5. Alvorens een nieuw boscertificeringssysteem te ontwikkelen, moet een grondige evaluatie worden uitgevoerd

Boscertificering in de EU-27 heeft reeds betrekking op ca. 78 miljoen ha van het totale bosareaal in de EU. Robuuste vrijwillige boscertificeringsregelingen, zoals FSC en PEFC, hebben een lange ervaring in het bevorderen van duurzame bosbeheerpraktijken die ook biodiversiteitsdoelstellingen in het veld omvatten, en beschikken over strikte procedures om te garanderen dat alle eisen nauwgezet worden toegepast. De bestaande boscertificeringsregelingen kunnen derhalve de uitvoering van het EU-bosbeleid aanvullen en onder-

³ FTP Strategic Research and Innovation Agenda 2030

**10 JAAR ERVARING MET DE OPMAAK VAN
 BEHEERPLANNEN VOOR OVERHEDEN EN
 PRIVATE EIGENAREN**

MIECOEFFECT

www.miecoeffect.be

pieterjan.vervecken@miecoeffect.be | 0477 86 25 11

steunen. Bovendien zijn de vrijwillige boscertificeringsregelingen in de loop der jaren geëvolueerd. Het onderzoek van deze systemen door de EU-instellingen is welkom, aangezien het bijdraagt tot de voortdurende verbetering ervan.

De nieuwe vrijwillige EU-certificeringsregeling voor bosbeheer, zoals voorgesteld in het ontwerp, dreigt dubbel werk en dubbele kosten te veroorzaken en kan leiden tot complexiteit bij de marktdeelnemers, waardoor de inspanningen die zij tot dusver hebben geleverd en het vertrouwen dat zij door de bestaande certificering hebben gekregen,

worden ondermijnd. Bovendien dreigt een extra regeling verwarring te stichten en de consument te misleiden. Daarom zou elke nieuwe regeling vooraf grondig moeten worden geëvalueerd om na te gaan wat de kosten en baten zijn in vergelijking met die welke reeds worden geboden door algemeen aanvaarde bestaande regelingen die reeds in de hele EU bestaan. In plaats van een nieuwe certificeringsregeling op te zetten, wordt de EU-Commissie aangemoedigd kleinschalige producenten steun te verlenen om in de bestaande certificeringsregelingen te investeren en deze regelingen aan te moedigen om zich verder te verbeteren.

Landelijk VASTGOED ANDERS BEKEKEN

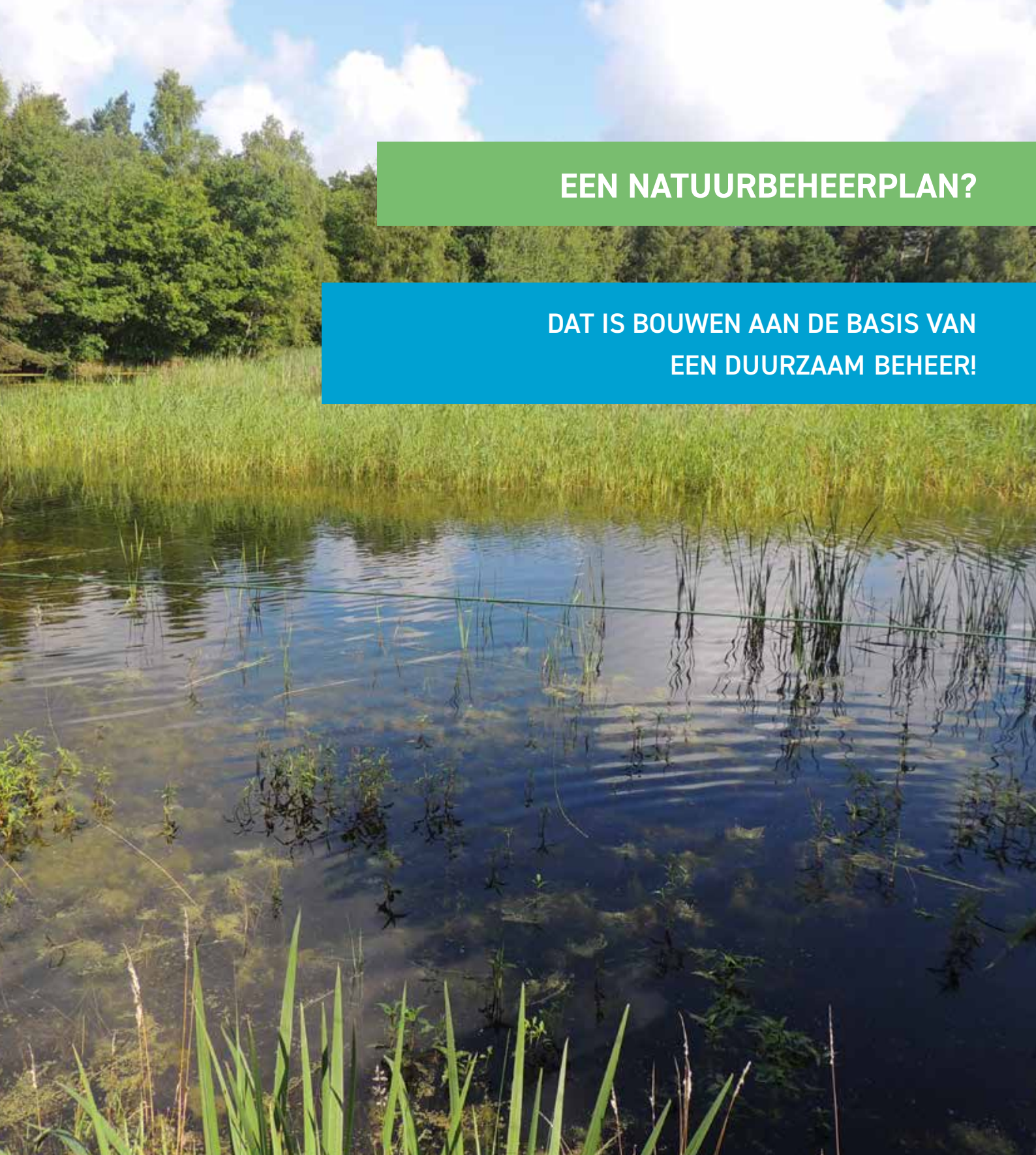
landelijk wonen

bouwkundig erfgoed

agrarisch vastgoed

EEN NATUURBEHEERPLAN?

**DAT IS BOUWEN AAN DE BASIS VAN
EEN DUURZAAM BEHEER!**

Heeft jouw terrein al een toekomstplan? Zoek je een evenwicht tussen de ecologische en economische waarde van jouw groengebied?

Landmax giet jouw doelstellingen in een actiegericht natuurbeheerplan!

Contacteer ons via info@landmax.be of bel 014 26 25 00